

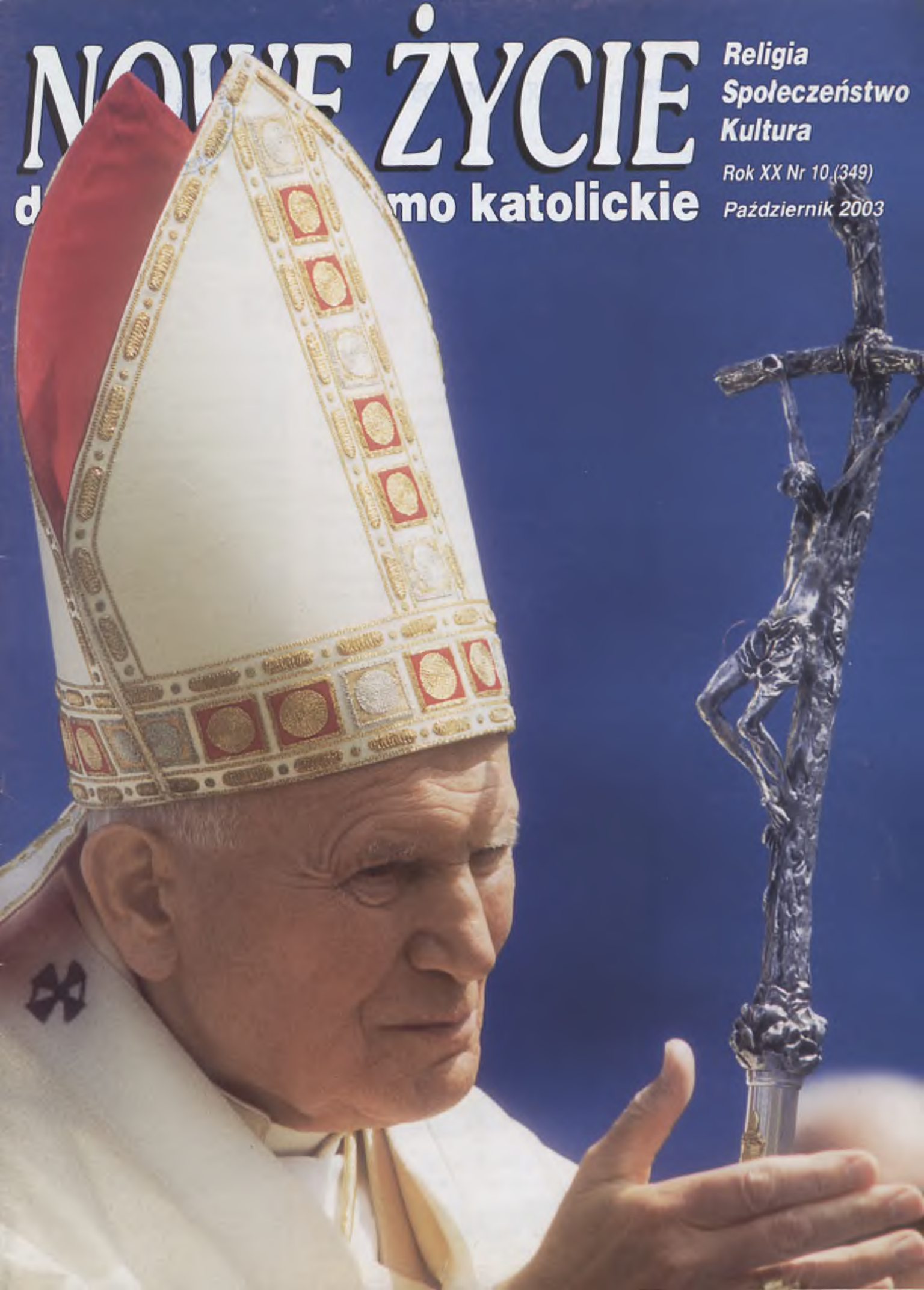
NOWE ŻYCIE

dla katolickie

Religia
Społeczeństwo
Kultura

Rok XX Nr 10 (349)

Październik 2003

Otrzymaliśmy z rąk Ojca Św. Jana Pawła II najcenniejszy dar – Rok Różańca Świętego. W ten sposób Ojciec Święty ukazał światu niezwykle moc modlitwy różańcowej wzbogaconej o Tajemnice Światła.

szych win i przeproszeniem za tak często powtarzające się nasze upadki i niedoskonałości.

Wzruszający, a zarazem ujmujący jest zawsze widok wiernych – starszych, młodych, dzieci – a szczególnie widok młodych mężczyzn – modlących się na różańcu.

Najświętszej i Jej Syna – od zwiastowania aż po ukoronowanie Koroną Chwały w niebie. Przesuwając paciorki różańca, odmawiając modlitwy łączymy się z życiem Jezusa i Jego Matki. Rozważanie każdej tajemnicy różańcowej to jakby przybliżenie nam tajemnic radosnych, boles-

Z Różańcem przez życie

JANINA OPAROWSKA

Różaniec – rozważanie tajemnic z życia Jezusa Chrystusa i Matki Najświętszej jest cudowną modlitwą o niezwyklej sile oddziaływania na ludzkie serca i dusze, na rodziny, na całe społeczności

Od wieków jest to modlitwa codzienna dla każdego, kto pragnie w ten sposób uczcić Matkę Najświętszą i uprosić dla siebie wiele łask.

Różaniec towarzyszy nam na drodze naszego życia od najmłodszych lat aż do końca.

Ileż uroku posiada ten pierwszy biały różaniec otrzymany w dniu Pierwszej Komunii św. Wiele prośb przez modlitwę różańcową płynie od dziecięcych serc przed Tron Matki Najświętszej. Są to na pewno prośby tak niewinne, jak biel ich różańca.

A potem, w dorosłym już życiu, właśnie przez modlitwę różańcową pragniemy dotrzeć do Matki Najświętszej. Przez różaniec zanosimy do Niej nasze prośby, składamy Jej podziękowanie za otrzymane łaski. Jakże często modlitwa różańcowa jest błaganiem o wybaczenie na-

A gdy przychodzi ostatni akt czyjegoś życia? Właśnie różańcem oplątamy dłonie naszych najbliższych po ich zgonie. To różaniec ma ich prowadzić do wieczności.

Piękny jest zwyczaj odprawiania w naszych kościołach październikowych nabożeństw różańcowych. W czasie tych nabożeństw wspólnie możemy modlić się i rozważać to, co było udziałem matki

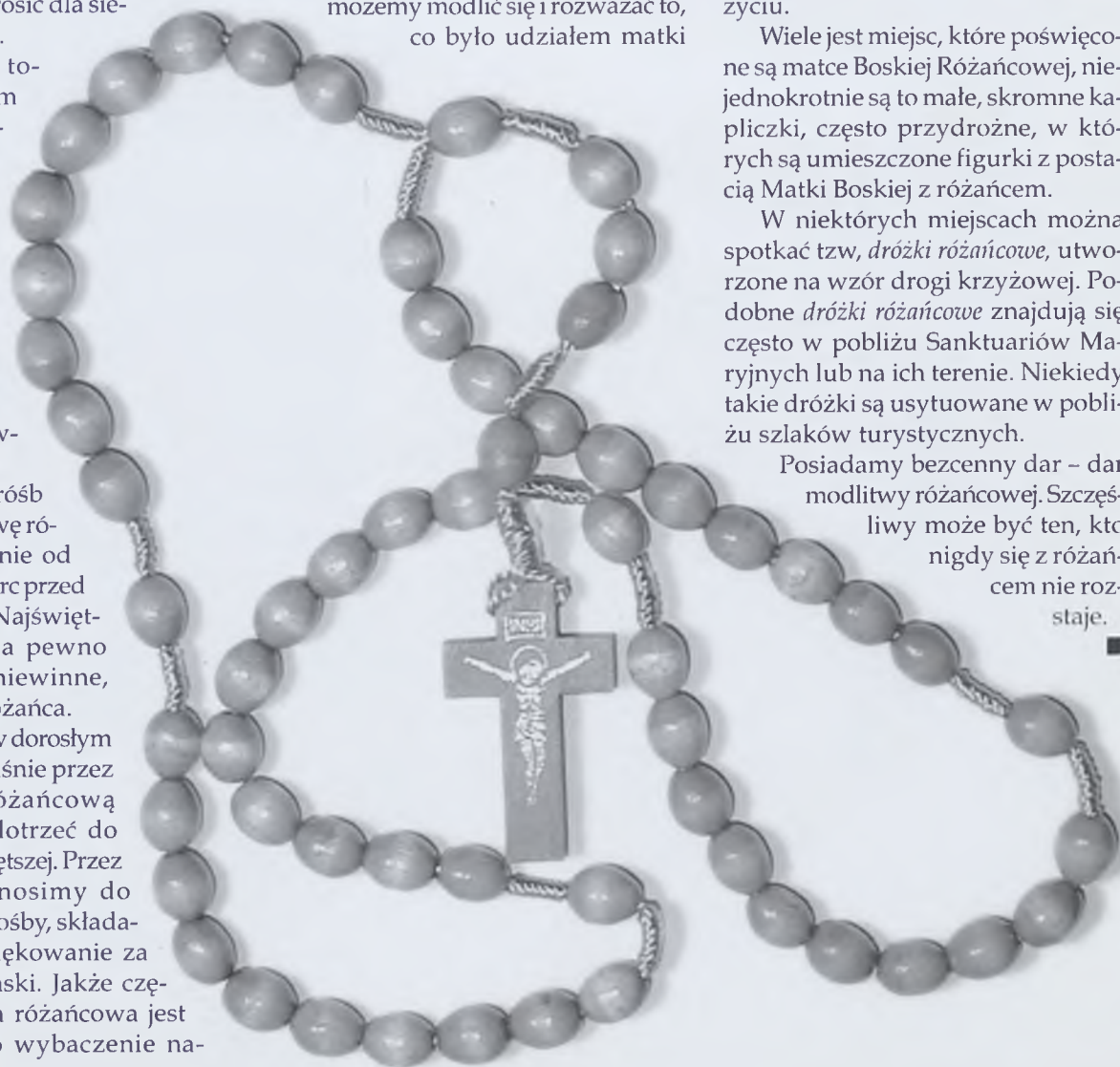
nych i chwalebnych, a także światła z życia Jezusa Chrystusa.

Październik to jesienny miesiąc, często szary, mglisty, monotony. Ale tę szarozynę jesieni rozjaśnia wspólna modlitwa różańcowa. Każde odmówienie wspólnie Zdrowaś Mario to promień nadziei i otuchy w naszym, tak nieraz bardzo trudnym życiu.

Wiele jest miejsc, które poświęcone są matce Boskiej Różańcowej, niejednokrotnie są to małe, skromne kapliczki, często przydrożne, w których są umieszczone figurki z postacią Matki Boskiej z różańcem.

W niektórych miejscach można spotkać tzw. *dróżki różańcowe*, utworzone na wzór drogi krzyżowej. Podobne *dróżki różańcowe* znajdują się często w pobliżu Sanktuariów Maryjnych lub na ich terenie. Niekiedy takie dróżki są usytuowane w pobliżu szlaków turystycznych.

Posiadamy bezcenny dar – dar modlitwy różańcowej. Szczęśliwy może być ten, kto nigdy się z różańcem nie rozstaje. ■

25-lecie pontyfikatu
Jana Pawła II

NOWE ŻYCIE

dolnośląskie pismo katolickie

Religia - Kultura - Społeczeństwo
Miesięcznik
Rok XX Nr 10 (349)
Październik 2003

Wydawca
Kuria Metropolitalna Wrocławska

Redaktor naczelny
ks. Piotr Nitecki

Zastępca redaktora naczelnego
ks. Mariusz Rosik

Sekretarz redakcji
s. Maria Cecylia Ȕajsztok CR

Redaguje zespół

Opracowanie graficzne
Romuald Lazarowicz

Redakcja zastrzega sobie prawo
do skrótów, nie zwraca też mate-
riałów nie zamówionych.

Adres redakcji
ul. Katedralna 13
50-328 Wrocław, tel. 327-11-16

e-mail: nowezycie@archidiecezja.wroc.pl
www.nowezycie.archidiecezja.wroc.pl

ISSN 0233-4367

Naświetlanie
Speed Studio
Wrocław, ul. Braniborska 70

Druk
„Elma”
Wrocław, ul. Norwida 29

NOWE ŻYCIE

W numerze:

2 Kalendarz liturgiczny - październik 2003

2 „Wielki Prorok powstał między nami”
ks. Ignacy Dec

5 Wielki przyjaciel Wrocławia

14 Święta Jadwiga w przesłaniu
Jana Pawła II
Ks. Antoni Kiełbasa SDS

17 Kardynał Wojtyła w teczках
Urzędu ds. Wyznań
Piotr Sutowicz

19 Profesor Franciszek Ziejka

20 Bóg - człowiek - poezja
A.R.P.

20 Boskie Anioły domu mego
Regina Chiciak

20 Ks. Józef Majka patronem
nowej uczelni wyższej
o. Kazimierz Papciak SS CC

21 „Okruszek”

24 Krzyżówka

okł. II Z Różańcem przez życie
Janina Oparowska

okł. III Śpiewnik Jadwiżański
ks. Jerzy Sienkiewicz SDS

okł. IV Pomnik Jana Pawła II w Leśnicy

KALENDARZ LITURGICZNY

Październik 2003

- 1 Śr. *Św. Teresy od Dzieciątka Jezus, dziew*
Ne 2, 1-8; Łk 9, 57-62
- 2 Cz. *I czwartek m-ca*
Wj 23, 20-23; Mt 18, 1-5. 10
- 3 Pt. *I piątek m-ca*
Ba 1, 15-22; Łk 10, 13-16
- 4 So. *I sobota m-ca*
Ba 4, 5-12. 27-29; Łk 10, 17-24
- 5 N. XXVII Niedziela Zwykła**
Rdz 2, 18-24; Hbr 2, 9-11; Mk 10, 2-16
- 6 Pn. Jon1, 1-2. 11; Łk 10, 25-27
- 7 Wt. *Najświętszej Maryi Różańcowej*
Dz 1, 12-14; Łk 1, 26-38
- 8 Śr. Jon 4, 1-11; Łk 11, 1-4
- 9 Cz. *Bł. Wincentego Kadłubka, bpa*
Ml 3, 13-20a; Łk 11, 5-13
- 10 Pt. Jl 1, 13-15; 2, 1-2; Łk 11, 15-26
- 11 So. Jl 4, 12-21; Łk 11, 27-28
- 12 N. XXVIII Niedziela Zwykła**
Mdr 7, 7-11; Hbr 4, 12-13; Mk 10, 17-30
- 13 Pn. *Bł. Honorata Koźmińskiego, kapł*
Rz 1, 17; Łk 11, 29-32
- 14 Wt. Rz 1, 16-25; Łk 11, 37-41
- 15 Śr. *Św. Teresy od Jezusa, dziew i dK*
Ga 5, 1-6; Łk 11, 37-41
- 16 Cz. *Św. Jadwigi Śląskiej, Głównej Patronki
Śląska i Archidiecezji Wrocławskiej*
Prz 31, 10-13. 19-20. 30-31; 1 Tm 5, 3-10;
Mk 3, 31-35
- 17 Pt. *Św. Ignacego Antiocheńskiego, bpa i m*
Rz 4, 1-8; Łk 12, 1-7
- 18 So. *Św. Łukasza Ewangelisty*
2 Tm 4, 9-17a; Łk 10, 1-9
- 19 N. XXIX Niedziela Zwykła**
Iz 53, 10-11; Hbr 4, 14-16; Mk 10, 35-45
- 20 Pn. *Św. Jana Kantego, kapł*
Rz 4, 20-25; Łk 12, 13-21
- 21 Wt. *Bł. Jakuba Strzemię, bpa*
Rz 5, 12-15b. 17-19. 20b-21; Łk 12, 35-38
- 22 Śr. Rz 6, 12-18; Łk 12, 39-48
- 23 Cz. Rz 6, 19-23; Łk 12, 49-53
- 24 Pt. Rz 7, 18-24; Łk 12, 54-59
- 25 So. Rz 8, 1-11; Łk 13, 1-9
- 26 N. XXX Niedziela Zwykła**
Jr 31, 7-9; Hbr 5, 1-6; Mk 10, 46-52
- 27 Pn. Rz 8, 12-17; Łk 13, 10-17
- 28 Wt. *Św. Apostołów Szymona Judy i Tadeusza*
Ef 2, 19-22 Łk 13, 12-19
- 29 Śr. Rz 8, 26-30; Łk 13, 22-30
- 30 Cz. Rz 8, 31b-39; Łk 13, 31-35
- 31 Pt. Rz 9, 1-15; Łk 14, 1-6

„Wielki Prorok powstał między nami”

KS. IGNACY DEC

Zasiadając od dwudziestu pięciu lat na Stolicy Piotrowej Jan Paweł II stał się wyjątkowym prorokiem naszego czasu zyskując sobie nie spotykany dotąd i nieporównywalny autorytet moralny nie tylko w Kościele, ale i w całym świecie. Piszącemu tekst o obecnym Papieżu musi towarzyszyć niepokój, że to wszystko, co umieszcza na papierze, jest nieadekwatne do rzeczywistości Jego osoby. Za prof. Stefanem Świeżawskim można by wyznać, że „jest w tym lęku coś z bojaźni przed wielką świętością, coś z przerażenia, które przenika człowieka obnażającego na oczach tłumów jakąś rzecz wielką, która winna być ukryta i zasłonięta przed okiem tych, co patrzą na nią bez czci i miłości”.

Na szczęście, patrzymy na Jana Pawła II z wielką czcią i miłością. Stąd też ośmielamy się odślaniać na oczach wszystkich Jego wielkość i świętość. Bogu Wszechmogącemu, Panu doczesności i wieczności, dziękujemy, że dał Kościołowi takiego właśnie Papieża na dzisiejsze przełomowe czasy, że taki właśnie Sternik Łodzi Piotrowej wprowadził Kościół w trzecie tysiąclecie.

Zanim popatrzymy na ten pontyfikat, przypomnijmy, z jakim dziecinstwem przechodził 25 lat temu, ten nowo wybrany Papież z „dalekiego kraju”, ze stolicy biskupiej św. Stanisława z Krakowa na stolicę św. Piotra w Rzymie. Kardynał Karol Wojtyła wstępował na tron papieski nie tylko jako wytrawny duszpasterz, teolog, rzecznik odnowy soborowej, ale także jako wybitny myśliciel, filozof, twórca tzw. antropologii integralnej, nowej odmiany personalizmu. Owa nowa antropologia została ufundowana na trzech filarach: tomizmie, mistycyzmie i fenomenologii.

Pierwszy zarys personalizmu kard. Karola Wojtyły znajdujemy w artykule „Personalizm tomistyczny”, opublikowanym w „Znaku” w roku 1961. Potem rozwinął swoje personalistyczne idee w dziełach „Miłość i odpowiedzialność” oraz „Osoba i czyn”. Metropolita Kra-

kowski ugruntował swój personalizm na doświadczeniu osobowym. Podstawowym faktem danym człowiekowi w pierwotnym doświadczeniu jest fakt jego osobowego istnienia i działania. Określa się to w słowach: „istnieję” – „działam”. Dynamizm ludzki ma dwie odmiany. Jedną określa Kardynał słowem „działam” – drugą – „coś dzieje się w człowieku” – tylko podmiotem i obserwatorem. Te dwa dynamizmy wyznaczają w człowieku dwa poziomy (sektory): osoby i natury. Osoba sytuuje się na płaszczyźnie „działam”, natura – na płaszczyźnie „doznaję”. Tym, co ujawnia nam osobę jest czyn. Jest on „oknem”, przez które mamy wgląd w osobę.

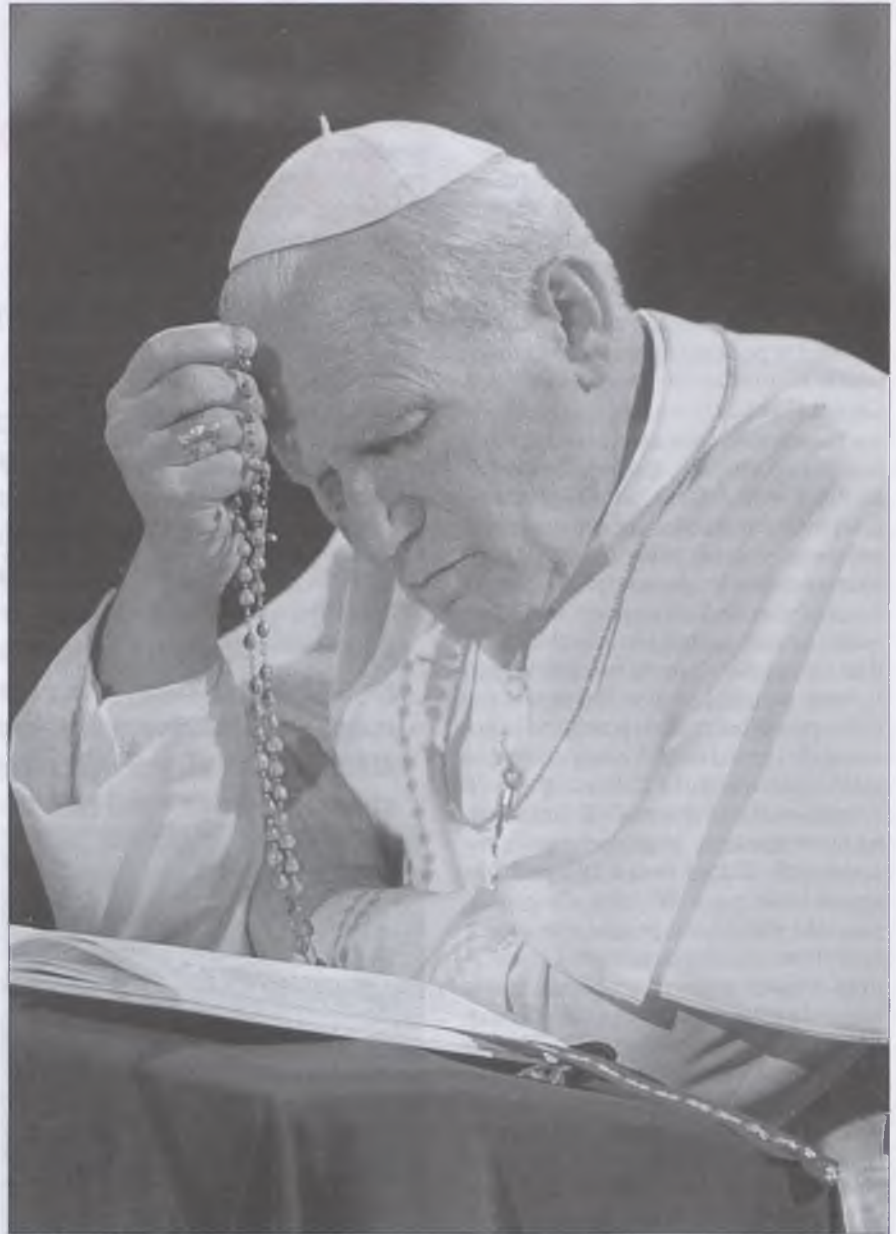
Analiza czynu, pozwala nam w nim odkryć element poznawczy i wolitywny. Człowiek odkrywa prawdę o tym, co poznaje, prawdę o dobru. Doświadcza też swej wolności w stosunku do poznanego dobra. W sposób wolny może go wybrać albo odrzucić. Pierwotne doświadczenie wolności zawiera się w słowach: „mogę – nie muszę”. Możliwość spełnienia przez osobę czynu jest polem, na którym dokonuje się samostanowienie, czyli stanowienie, decydowa-

W dwudziestopięciolecie pontyfikatu Ojca Świętego Jana Pawła II

nie o samym sobie. To z kolei zakłada bardziej pierwotne struktury w człowieku, mianowicie: samoposiadanie i samopanowanie. Osoba ma zdolność posiadania siebie samej i panowania sobie. Posiadanie siebie samej i panowanie sobie samej jest warunkiem tworzenia się osoby, czyli samokreacji przez samostanowienie. Dzięki samostanowieniu następuje pełna integracja osoby, jej podmiotowości i przedmiotowości: integracja natury w osobie. Analiza samostanowienia doprowadza autora „Osoby i czynu” do odkrycia podwójnej transcendencji osoby: poziomej i pionowej. Transcendencja pozioma wyraża się w przekraczaniu siebie w kierunku zewnętrznego przedmiotu; obiektu naszego poznania i ewentualnego „chcenia”. Transcendencja pionowa wyraża się w fakcie górowania osoby nad swym dynamizmem. Osoba jest niezależna od przedmiotów „chcenia”. Jest wobec nich wolna, może je chcieć i wybrać, albo odrzucić. Wybierając dobro poznane przez intelekt, osoba wchodzi na drogę samospełnienia. Owo dobro stojące przed osobą w polu wolnego wyboru jest zwykle dobrem osobowym. Wybierając to dobro, osoba wchodzi w interpersonalną więź z drugim bytem osobowym. Owo wychodzenie „ja” ku „ty”, złożone z interpersonalną wymianą wartości, jest niczym innym jak tworzeniem wspólnoty „my”, w której decydującą rolę odgrywa uczestnictwo. Personalistyczna wartość działania – według kard. Wojtyły – dokonuje się i realizuje poprzez uczestnictwo, a nie samotne działanie, gdyż transcendencji oraz integracji osoby w czynie odpowiada uczestnictwo jako właściwość, dzięki której działając z innymi, równocześnie przez to samo realizują autentyczną wartość personalistyczną: spełniam czyn i spełniam w nim siebie; kreuję wspólnotę i przez to kreuję i siebie.

Naszkicowana tu wizja osoby, skonstruowana na bazie pierwotnego doświadczenia antropologicznego, stała się potem dla kard. Wojtyły, jako papieża Jana Pawła II, bazą do głoszenia prawdy o godności człowieka, jego powołaniu, prawach i obowiązkach. Stała się także u podstaw rozwijania nauki o innych, bardziej szczegółowych, sektorach działalności człowieka. Ową integralną antropologię filozoficzną dopełnił Papież antropologią teologiczną, wprowadzoną z tekstów Objawienia.

Od dwudziestu pięciu lat Jan Paweł II zapisuje historię współczesnego Kościoła jako wielki charyzmatyk, mistyk,

nauczyciel, prorok, myśliciel, świadek Ewangelii. Łączy w sobie w przedziwny sposób postawę dwóch apostołów, których imiona nosi i postawę apostoła Piotra, którego jest następcą. Uobecnia charyzmat apostoła Jana. Jest zakochany w Bogu. Jest myślicielem, filozofem, teologiem i mistykiem w jednej osobie. Jest człowiekiem wielkiej modlitwy. Jak rzadko kto wnika w tajemnicę Boga i człowieka. Rozwija Janową wizję Boga, że Bóg jest Miłością, Miłosierdziem. Uczynił to w encyklikach poświęconych osobom Boskim: Synowi Bożemu (*Redemptor hominis* -1979), Bogu Ojcu (*Dives in misericordia* -1980) i Duchowi Świętemu (*Dominum et vivificantem* - 1986). W Janowym stylu rozwija prawdę o god-

ności człowieka, o jego dziecięctwie Bożym. Od początku był przekonany, że życie osobiste i społeczne (rodzinne, narodowe, międzynarodowe), gospodarcze i polityczne, a także cała kultura (nauka, etyka, sztuka, religia), powinny się opierać na właściwym, obiektywnym wizerunku człowieka, zaś wszelkie dewiacje, kryzysy są konsekwencją tzw. błędu antropologicznego.

Na wzór apostoła Jana obecny Papież jest blisko Maryi. Syntetyczny rys mariologii przedłożył już w pierwszej encyklice *Redemptor hominis*. W końcowym fragmencie tego programowego dokumentu nazwał Papież Maryję

„Wielki Prorok powstał między nami”

☞ Dokończenie ze str. 3

„Matką naszego zawierzenia” (RH, 22). Ów szkic mariologiczny rozwinął potem w encyklice *Redemptoris Mater*, ogłoszonej 25 marca 1987 roku, na rozpoczęcie Roku Maryjnego. Ponadto naukę o Matce Bożej prezentował Papież w czasie podróży apostolskich, zwłaszcza w czasie nawiedzania sanktuariów maryjnych, także przy okazji uroczystości, świąt i wspomnień maryjnych, jak również w podczas rozważań południowych w niedziele przed modlitwą „Anioł Pański”.

Papież naśladuje także w swojej działalności apostoła Pawła. Jak kiedyś Paweł z Tarsu poniósł chrześcijaństwo w basen Morza Śródziemnego, odbywając liczne, pełne przygód, podróże apostolskie, docierając z Ewangelią nie tylko do ludzi prostych ale i na ateński Areopag, tak Jan Paweł II niesie dziś chrześcijaństwo na wszystkie kontynenty świata i staje z Ewangelią nie tylko przed ludźmi zwyczajnymi, prostymi ale i przed współczesnym areopagiem – ludźmi nauki, kultury i polityki. Występował na Forum ONZ, Parlamencie Europejskiego, w parlamentach narodowych. Odbył dotąd 102 podróże apostolskie poza Włochy. Owe pielgrzymki przyniosły przebogate owoce w wymiarze indywidualnym i społecznym. Mówili o tym m. in. hierarchowie Kościoła z krajów Europy Środkowo-Wschodniej, zgromadzeni 27 i 28 maja br. we Wrocławiu na Papieskim Wydziale Teologicznym na specjalnej, międzynarodowej sesji naukowej, poświęconej wkładowi Jana Pawła II w odrodzenie struktur kościelnych i życia religijnego w krajach byłego bloku komunistycznego. Niektórzy porównywali papieskie wizyty w ich krajach do faktu uzyskania przez ich narody niepodległości. Panuje dość powszechne przekonanie, że Papież-Polak przyczynił się w dużej mierze do upadku komunizmu w Europie, do rozpadu imperium sowieckiego i upadku muru berlińskiego. Był to z pewnością uboczny, pozytywny owoc jego pielgrzymek apostolskich.

Do ulubionych gremiów, z którymi Papież lubi się spotykać w czasie apostolskich pielgrzymek należą chorzy, ludzie nauki i kultury oraz młodzież. Jan Paweł II często przypomina chorym, że są oni bardzo ważną częścią Kościoła, że przez łączenie swego cierpienia z cierpieniem Chrystusa, mogą mieć udział w zbawianiu świata. Także ważne prawdy przekazuje Jan Paweł II w czasie piel-

grzymek ludziom nauki i kultury. Przypomina im o respektowaniu zasad etycznych w nauce; mówi o potrzebie promowania takich wartości jak: prawda, dobro, piękno, świętość, godność człowieka, sprawiedliwość, pokój, miłosierdzie itd. Osobliwym klimatem cieszą się spotkania Jana Pawła II z młodzieżą, te coroczne odbywane od lat w niedzielę Palmową, spotkania odbywane w czasie pielgrzymek apostolskich a także, specjalne spotkania z młodzieżą, jak w Rzymie, Toronto i innych krajach.

Patrząc na niezmordowaną działalność Jana Pawła II, dziś już dotkniętego widocznymi dolegliwościami fizycznymi, jesteśmy zdecydowani powiedzieć, że ten współczesny Apostoł narodów realizuje Pawłową dewizę: *Wszystko mogę w Tym, który mnie umacnia*” (Flp 4,13).

W działalności apostolskiej Jana Pawła II widzimy także uosobienie apostoła Piotra. Czyż ten Papież nie odpowiada za Piotrem codziennie: *Tak, Panie, Ty wiesz, że Cię Kocham* (J 21,16b). Czyż

nie widzimy, jak często powtarza i przedłuża swoim słowem i całą działalnością, Piotrowe wyznanie: *Panie, do kogoś pójdziemy? Ty masz słowa życia wiecznego* (J 6,68).

W takiej postawie, w której spletają się charyzmaty wspomnianych trzech apostołów Papież służy Kościołowi i światu już 25 lat. Możemy przywołać tu wypowiedź kard. Mariana Jaworskiego, Metropolity Lwowskiego, udzieloną Radiu Watykańskiemu w czasie tegorocznej, majowej, narodowej pielgrzym-

ki do Rzymu. Kardynał powiedział tam m.in., że Jan Paweł II swoją charyzmatyczną działalnością uczynił Kościół obecny w świecie współczesnym. Zrealizował tym samym najważniejszy postulat Soboru Watykańskiego II, którego był uczestnikiem i współkonstruktorem, aby Kościół swoją działalnością przenikał dzisiejszy świat, w myśl Konstytucji *Gaudium et spes*.

Gdy mija 25 lat kierowania łodzią Kościoła przez Piotra naszych czasów, trzeba też podnieść papieskie zasługi na polu ekumenizmu. Troskę o zjednoczenie podzielonego chrześcijaństwa Jan Paweł II uczynił jednym z głównych zadań swojego pontyfikatu. W czasie pielgrzymek apostolskich spotykał się na wspólnej modlitwie z przedstawicielami bratnich Kościołów. Przy okazji spotkań wygłaszał okolicznościowe przemówienia. Wzywał do powrotu do życia ewangelicznego, jako najlepszej drogi prowadzącej do jedności. Warto zauważyć, że niektóre podróże apostolskie prowadziły Jana Pawła II do krajów, w których większość wyznawców należała do wyznań niekatolickich. W ciągu ostatnich dwudziestu pięciu lat z pewnością nastąpiło zbliżenie doktrynalne i liturgiczne Kościoła katolickiego z wspólnotami ewangelickimi i prawosławnymi. Dokonano wspólnego, ekumenicznego przekładu niektórych fragmentów Pisma Świętego, zwłaszcza Listu do Rzymian. Wydano także wspólne orzeczenie, co do ważności udzielanego Chrztu. Papież nosi w sercu pragnienie spotkania się z Patriarchą Moskwy, który przewodzi największej, wszelako nie najstarszej, części Kościoła prawosławnego.

Dotykając spraw ekumenizmu, nie sposób nie wspomnieć dialogu, jaki Jan Paweł podjął z innymi religiami świata. Trzeba tu przypomnieć spotkania Papieża w Asyżu z przywódcami religii niechrześcijańskich. Spośród kontaktów międzyreligijnych na szczególną uwagę zasługuje dialog z Judaizmem. Wkład Jana Pawła II w ten dialog jest niezaprzeczalny. Wystarczy tu wspomnieć Jego wizytę w rzymskiej synagodze w 1984 r. czy pielgrzymkę do Ziemi Świętej w 2000 r.

Jan Paweł II zostawia ślad swojej osoby na każdym człowieku, który się z nim spotyka. Mamy na to tak liczne świadectwa zapisane w różnych językach świata. W dniach srebrnego jubileuszu posługiwania na Stolicy Piotrowej, wypraszamy Mu obfitość łask Bożych na dalsze – oby jeszcze długie – lata służby dla dobra Kościoła i całej ludzkości.

Wielki przyjaciel Wrocławia

Karol Wojtyła – Jan Paweł II i archidiecezja wrocławska

25 rocznica rozpoczęcia pontyfikatu papieża Jana Pawła II jest wielkim świętem Kościoła przeżywającego jubileusz swego Ojca, którego funkcja jest święta. Świętowanie tego wydarzenia jest aktem wdzięczności Bogu za Człowieka, którym zostaliśmy obdarowani jako wspólnota Kościoła i wspólnota Narodu. Jest to więc nasze wspólne święto, Papieża i tych wszystkich, którzy z jego posługi przez miniony czas korzystali i nadal korzystają. Ten jubileusz jest więc też rachunkiem sumienia z roztropnego wykorzystywania daru tej niezwykłej posługi i impulsem do refleksji, jak wykorzystać ów dar w przyszłości. Każdy przeżywany po chrześcijańsku jubileusz jest bowiem aktem wdzięczności Bogu za mądre i dobre wykorzystanie łaski czasu, jaka została dana człowiekowi.

Również i nasz Kościół Wrocławski świętuje uroczyste ten jubileusz z poczuciem radości i satysfakcji, że tak bliskie były jego dotychczasowe związki najpierw z księdzem, biskupem i kardynałem Karolem Wojtyłą, a później z papieżem Janem Pawłem II. Mimo podejmowanych już w tym zakresie pewnych prób związki te nie zostały jednak jeszcze opracowane w sposób całościowy. Podejmując zatem po raz pierwszy całościową próbę zebrania podstawowych informacji o tych wzajemnych relacjach czynimy to w przekonaniu, że wyrażamy w ten sposób pewną część prawdy o tym pontyfikacie i o najnowszych dziejach naszej archidiecezji.

W kontekście tego przedsięwzięcia rodzić się musi pytanie o początki kontaktów późniejszego Papieża z archidiecezją wrocławską. Z oczywistych przyczyn nie mogły one mieć miejsca w latach młodości Karola Wojtyły, w okresie przedwojennym i wojennym. Także w czasach tuż powojennych gdy ks. Karol Wojtyła przebywał na studiach specjalistycznych na zachodzie Europy trudno byłoby zapewne doszukiwać się jego związków z naszą archidiecezją. Przypuszczać zatem można, iż prawdopodobnie początki jego zainteresowania się sprawami Kościoła Wrocławskiego

wiążą się z osobistymi kontaktami z przebywającym od 1953 roku w Krakowie ks. Bolesławem Kominkiem, który znalazł się tam po deportowaniu go w 1951 roku przez władze państwowe z Opola i dwuletnim wcześniejszym pobycie w klasztorze benedyktyńskim w Lubinie. W Krakowie, już jako – nie ogłoszony jeszcze publicznie – biskup nominat skierowany przez papieża Piusa XII do Wrocławia, pełnił obowiązki kierownika Wydziału Duszpasterskiego Kurii Metropolitalnej oraz wykładowcy socjologii na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, mieszkał zaś wówczas na plebanii katedry wawelskiej.

W tym samym czasie ks. Karol Wojtyła rozpoczynał w Krakowie swą działalność naukową i prowadził aktywnie duszpasterstwo akademickie. Z tamtych lat datuje się przyjaźń obu późniejszych kardynałów. W tym czasie wszak, 10 października 1954 roku, z zachowaniem dyskrecji ks. Bolesław Kominek przyjął sakrę w kaplicy biskupiej w Przemyślu, można zatem przypuszczać, że w przyjacielskich rozmowach pojawiał się wówczas problem Wrocławia i jego spraw. W tym czasie pojawiają się też pierwsze ślady obecności ks. Karola Wojtyły na Dolnym Śląsku związane z jego wyprawami turystycznymi

z młodzieżą akademicką. Prawdopodobnie był również w tym czasie we Wrocławiu, już jako Papież wspomina on bowiem w swym liście na Tysiąclecie Biskupstwa Wrocławskiego z 1999 roku Katedrę Wrocławską „jeszcze z czasów, kiedy była zniszczona przez działania wojenne”. Znając zaś bliskie więzy przyjaźni łączące go z biskupem Kominkiem nie można wykluczyć i tego, że być może – choć nie ma na to żadnych świadectw – ks. Karol Wojtyła uczestniczył w gronie gości z Krakowa w ingresie ks. bp. Bolesława Kominka 16 grudnia 1956 roku do katedry wrocławskiej.

Pełna prezentacja wzajemnych relacji i wydarzeń dotyczących związków między Karolem Wojtyłą, potem Janem Pawłem II a archidiecezją wrocławską nie jest oczywiście możliwa. Wiele faktów, zwłaszcza z wcześniejszego okresu działalności ks. Karola Wojtyły, nie zostało udokumentowanych, niektóre trwają tylko w ludzkiej pamięci, o wielu innych, związanych zwłaszcza z papieską posługą Jana Pawła II, milczą jeszcze niedostępne archiwa. Poniższe kalendarium nie rości więc sobie pretensji do wyczerpującego przedstawienia zagadnienia wzajemnych relacji Karola Wojtyły – Jana Pawła II i archidiecezji wrocławskiej. Stanowi jedynie kronikarski zapis wybranych, najważniejszych, dostępnych publicznie wydarzeń z tego zakresu. Dostępne informacje z interesującego nas tutaj zakresu są wystarczającym świadectwem bliskich związków Papieża z Kościołem Wrocławskim.

Opracowanie niniejsze nosi tytuł: „Wielki przyjaciel Wrocławia”, które to stwierdzenie zaczerpnięte zostało z jednego z przemówień kard. Henryka Gulbinowicza wygłoszonych jeszcze podczas pobytu kard. Karola Wojtyły na Dolnym Śląsku. Zebrane tu informacje, a także wiele innych wydarzeń, świadectw i dokumentów, które w przyszłości ujrzą światło dzienne, w pełni uzasadniają takie określenie Ojca Świętego.

Wielki przyjaciel Wrocławia

📖 Ciąg dalszy ze str. 3

2-6 lipca 1955

Pierwszy ślad obecności na terenie archidiecezji wrocławskiej ks. Karola Wojtyły, wówczas krakowskiego duszpasterza akademickiego, który wędrował z młodzieżą na trasie: Kudowa - Karłów - Wambierzyce, gdzie odprawił Mszę świętą w Bazylice - Duszniki - Śnieżnik.

Wrzesień 1956

Udział ks. Karola Wojtyły w kilkusobowej wyprawie rowerowej na trasie: Świeradów Zdrój - Świdnica.

4 września 1957

Podczas wędrowek po sanktuariach Kotliny Kłodzkiej, w najstarszym sanktuarium maryjnym na Dolnym Śląsku w Bardzie Śląskim, ks. Karol Wojtyła odprawił Mszę świętą przed figurą Matki Bożej Strażniczki Wiary. W tym czasie także był i modlił się przed figurą Matki Boskiej Bolesnej w Starym Wielisławiu koło Polanicy.

28 września 1958

W katedrze na Wawelu ks. abp Eugeniusz Baziak dokonał konsekracji biskupiej ks. Karola Wojtyły, nowego sufragana krakowskiego, którego współkonsekratorem był bp Bolesław Kominek, ówczesny delegat Prymasa Polski we Wrocławiu, przyjaciel biskupa nominata.

2 października 1958

Wkrótce po swej konsekracji bp Karol Wojtyła uczestniczył w Bogaczowicach Starych koło Wałbrzycha w zorganizowanych przez ks. Aleksandra Oberca, koordynatora duszpasterstwa akademickiego we Wrocławiu, rekolekcjach i naradzie duszpasterzy akademickich z całej Polski. Podczas spotkania, w którym uczestniczył bp Bolesław Kominek, bp Karol Wojtyła wygłosił wykład na temat wolności człowieka i uczestniczył w dyskusji nad tym wystąpieniem.

6-9 lipca 1959

Ks. bp Karol Wojtyła prowadził rekolekcje dla kapłanów w Seminarium Duchownym we Wrocławiu.

14 października 1959

Udział ks. bp. Karola Wojtyły w konferencji dla studentów we Wrocławiu.

5 maja 1960

Spotkanie z udziałem biskupa Wojtyły poświęcone sprawom duszpasterstwa inteligencji twórczej we Wrocławiu.

21 lipca 1961

W Seminarium Duchownym we Wrocławiu bp Karol Wojtyła uczestniczył w posiedzeniu Komisji Duszpasterskiej Episkopatu Polski, poświęconej programowi VI roku Wielkiej Nowenny.

19 sierpnia 1961

Bp Karol Wojtyła wziął udział w uroczystościach Dolnośląskich Dni Maryjnych w katedrze wrocławskiej i wygłosił tam krótkie przemówienie o wzajemnych związkach między Wrocławiem i Krakowem, opartych na wspólnych korzeniach wspólnoty historycznej i religijnej, zwłaszcza doświadczeniach kultu maryjnego.

20 sierpnia 1961

W Międzygórzcu, na Górze Iglicznej, w czasie Dolnośląskich Dni Maryjnych bp Karol Wojtyła celebrował Mszę świętą u Matki Bożej Śnieżnej oraz wygłosił tam kazanie.

29-31 sierpnia 1965

Abp Karol Wojtyła wziął udział w obradach Komisji Duszpasterskiej Episkopatu Polski obradującej w Trzebnicy. Wieczorem 29 sierpnia przewodniczył Mszy świętej w Bazylice Trzebnickiej.

31 sierpnia 1965

Abp Karol Wojtyła, metropolita krakowski wziął udział w centralnej uroczystości dwudziestolecia polskiej administracji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych na placu przed katedrą wrocławską.

1 września 1965

W ramach 89 Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski obradującej we Wrocławiu, podczas jubileuszowej sesji naukowej w katedrze wrocławskiej abp Karol Wojtyła wygłosił wykład na temat wzajemnych powiązań diecezji krakowskiej i wrocławskiej w okresie tysiąclecia i roli Kościoła w utrzymaniu polskości na Śląsku w XIX i XX wieku.

24 kwietnia 1966

Z okazji czterystulecia Seminarium Duchownego we Wrocławiu abp Karol Wojtyła wziął udział w uroczystej sesji naukowej, podczas której wygłosił wykład poświęcony problematyce kapłańskiej w pracach Soboru Watykańskiego II (por. WWK 1966, s. 233-239).

15 października 1966

Podczas inauguracji uroczystości milenijnych we Wrocławiu abp Karol Wojtyła przewodniczył Mszy świętej w kościele dominikanów pw. Świętego Wojciecha we Wrocławiu przy grobie bł. Czesława podczas której kazanie wygłosił kard. Stefan Wyszyński.

16 października 1966

Podczas centralnych uroczystości milenijnych archidiecezji wrocławskiej z udziałem Episkopatu Polski w Trzebnicy abp Karol Wojtyła wygłosił krótkie przemówienie na temat związków między Krakowem i Wrocławiem mówiąc zwłaszcza o dwóch Jadwigach, które wpisały się w historię naszej Ojczyzny, o św. Jadwidze Śląskiej i Królowej Jadwidze. Wieczorem uczestniczył w uroczystościach milenijnych na Ostrowie Tumskim Wrocławiu.

15 października 1967

Podczas pierwszej po nominacji kardynalskiej wizyty na Dolnym Śląsku, kard. Karol Wojtyła przewodniczył w Trzebnicy uroczystościom z okazji 700-lecia kanonizacji św. Jadwigi. W przemówieniu nazwał świadectwo życia Patronki

Śląska przykładem wielkiego i świętego humanizmu, który należy bezwzględnie wprowadzić w nasze życie.

10 sierpnia 1968

Druga z odnotowanych wizyt kard. Karola Wojtyły w sanktuarium maryjnym na Górze Iglicznej podczas turystycznej pielgrzymki po sanktuariach Ziemi Kłodzkiej.

26 czerwca 1969

Udział kard. Karola Wojtyły w posiedzeniu Komisji Duszpasterskiej Episkopatu w Trzebnicy.

3-6 maja 1970

W 25. rocznicę polskiej administracji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych kard. Karol Wojtyła uczestniczył w 119 sesji plenarnej Konferencji Episkopatu Polski we Wrocławiu. 4 maja podczas nabożeństwa dla młodzieży akademickiej w katedrze wrocławskiej wygłosił kazanie o konsekwencjach chrztu, który zmienia wewnętrzną jakość człowieka i o związku chrześcijaństwa z kulturą.

11 maja 1971

Podczas zorganizowanego przez Papieski Fakultet Teologiczny sympozjum z okazji 90-lecia *Rerum novarum* kard. Karol Wojtyła wygłosił konferencję wieczorną w katedrze wrocławskiej.

13 – 14 kwietnia 1972

Kard. Karol Wojtyła uczestniczył w posiedzeniu Komisji Duszpasterskiej Episkopatu Polski we Wrocławiu, które poświęcone było aktualnej sytuacji parafii miejskich oraz programowi dusz-

pasterskiemu. Pierwszego dnia obrad podczas wieczornego nabożeństwa w katedrze wygłosił on do młodzieży kazanie o świętości ojca Maksymiliana Kolbego, drugiego dnia przewodniczył zaś Mszy świętej koncelebrowanej z kazaniem w kaplicy seminarium.

26 sierpnia 1972

Kard. Karol Wojtyła przewodniczył na Jasnej Górze uroczystej Mszy świętej dziękczynnej za ustanowienie przez papieża Pawła VI bullą *Episcoporum Poloniae coetus* nowej administracji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych.

29 sierpnia 1972

Podczas II Wrocławskich Dni Duszpasterskich poświęconych problemom współczesnej parafii kard. Karol Wojtyła wygłosił wykład pt. „*Udział świeckich w duszpasterstwie parafialnym*”.

19 października 1972

Wręczenie przez kard. Karola Wojtyłę w Krakowie specjalnego tomu „*Naszej Przeszłości*” bp Wincentemu Urbanowi z okazji 25-lecia jego działalności duszpasterskiej na Dolnym Śląsku.

30-31 października 1972

Udział w Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski we Wrocławiu. Pierwszego dnia obrad w katedrze wrocławskiej kard. Karol Wojtyła przewodniczył Mszy świętej koncelebrowanej przez biskupów Ziem Zachodnich i Północnych z okazji ustanowienia na tych terenach polskich diecezji.

Wielki przyjaciel Wrocławia

👉 Ciąg dalszy ze str. 7

1-2 maja 1973

Posiedzenie Komisji Episkopatu Polski do spraw Duszpasterstwa Ogólnego we Wrocławiu poświęcone programowi

8 marca 1974

Odwiedziny kard. Karola Wojtyły u ciężko chorego kard. Bolesława Kominka.

1-2 maja 1974

Posiedzenie Komisji Episkopatu do spraw Duszpasterstwa Ogólnego w Trzebnicy poświęcone zadaniom katolików świeckich w parafii. Pierwszego dnia obrad kard. Karol Wojtyła przewodniczył Mszy świętej w Bazylice przy grobie św. Jadwigi.

pracy duszpasterskiej w nowym roku kościelnym z udziałem kard. Karola Wojtyły, który w drugim dniu obrad wygłosił wykład na temat roli Kościoła w Polsce w świetle aktualnej sytuacji społecznej i postulatów Vaticanum II.

29 sierpnia 1973

Podczas III Wrocławskich Dni Duszpasterskich na temat osobowości duszpasterza kard. Karol Wojtyła wygłosił wykład na temat: *Teologiczne podstawy duszpasterskiej misji kapłana*.

27 grudnia 1973

Na prośbę ciężko chorego kard. Bolesława Kominka kard. Karol Wojtyła przewodniczył w katedrze wrocławskiej uroczystości konsekracji biskupiej ks. Józefa Marka, nowo mianowanego sufragana wrocławskiego.

13-14 marca 1974

Po śmierci w dniu 12 marca kard. Bolesława Kominka kard. Karol Wojtyła uczestniczył w jego pogrzebie. Brał udział w przeniesieniu zwłok do kościoła Matki Bożej na Piasku, następnie w procesji z ciałem Zmarłego do katedry wrocławskiej, przewodniczył uroczystej Mszy świętej pogrzebowej oraz współprzewodniczył egzekwiom przy trumnie.

18 marca 1974

W Katedrze Wawelskiej kard. Karol Wojtyła przewodniczył Mszy świętej za śp. kard. Bolesława Kominka, pełniącego podczas deportowania go przez władze państwowe z Dolnego Śląska w latach 1951-1956 różne funkcje duszpasterskie w archidiecezji krakowskiej.

28 sierpnia 1974

Podczas pobytu we Wrocławiu kard. Karol Wojtyła odprawił Mszę świętą w kaplicy seminaryjnej oraz wygłosił wykład na IV Wrocławskich Dniach Duszpasterskich na temat: *Apostolstwo świeckich jako uczestnictwo w podstawowych funkcjach Kościoła*.

3 września 1974

W katedrze wrocławskiej kard. Karol Wojtyła przewodniczył Mszy świętej pogrzebowej za zmarłego 28 sierpnia bp. Andrzeja Wronkę i przewodniczył uroczystościom pogrzebowym.

28 sierpnia 1975

Podczas V Wrocławskich Dni Duszpasterskich poświęconych miejscu człowieka w świetle Objawienia kard. Karol Wojtyła wygłosił referat na temat: *Per-*

spektywy człowieka. Integralny rozwój a eschatologia.

10-11 października 1976

Podczas pobytu we Wrocławiu kard. Karol Wojtyła uczestniczył w kościele dominikanów w uroczystości z okazji 750-lecia przybycia do Polski tego zakonu i wygłosił tam kazanie.

11 października 1976

Kard. Karol Wojtyła przewodniczył Mszy świętej koncelebrowanej z kazaniem w katedrze wrocławskiej oraz wziął udział w inauguracji roku akademickiego na Papieskim Fakultecie Teologicznym w auli Seminarium Duchownego.

30 sierpnia 1977

Podczas VII Wrocławskich Dni Duszpasterskich poświęconych miejscu człowieka we wspólnocie kościelnej kard. Karol Wojtyła przewodniczył Mszy świętej koncelebrowanej oraz wygłosił wykład na temat: *Zbawcza misja Kościoła a wspólnota Ludu Bożego*.

6 marca 1978

Kardynał Karol Wojtyła wziął udział w katedrze wrocławskiej w uroczystości pogrzebowej zmarłego 3 marca śp. bp. Józefa Marka oraz wygłosił homilię.

27 kwietnia 1978

Kard. Karol Wojtyła wziął udział w uroczystości z okazji 30-lecia powojennej historii Seminarium Duchownego we Wrocławiu. Podczas przemówienia pod-

kreślił nieodzowną potrzebę syntezy, jaka ma się dokonywać w seminarium duchownym między wychowaniem duchowo-duszpasterskim i formacją intelektualno-teologiczną uczelni.

28 kwietnia 1978

Podczas zorganizowanego dla przedstawicieli wszystkich seminariów duchownych w Polsce przez wrocławskie Seminarium Duchowne sympozjum filozoficznego na temat *Wiara i nauka* kard. Karol Wojtyła - podczas swej ostatniej przed konklawe wizyty we Wrocławiu - przewodniczył dyskusji panelowej na temat: *Problemy wiary w świetle współczesnej filozofii* omawiającej stosunek współczesnych kierunków filozoficznych do religii.

29 sierpnia 1978

W związku z pobytem w Rzymie odczytano nadesłany przez kard. Karola Wojtyłę na VIII Wrocławskie Dni Duszpasterskie jego wykład pt. *Misterium życia - misterium miłości*.

16 października 1978

W liturgiczne wspomnienie świętej Jadwigi, patronki Dolnego Śląska kard. Karol Wojtyła z Krakowa wybrany został kolejnym następcą świętego Piotra i biskupem Rzymu.

22 października 1978

W uroczystości inauguracji pontyfikatu na Placu Świętego Piotra uczestniczyli

biskupi z Wrocławia oraz przedstawiciele duchowieństwa i wiernych świeckich naszej archidiecezji. Tego dnia w kościołach archidiecezji wrocławskiej czytany był list abp. Henryka Gulbinowicza po wyborze Jana Pawła II.

5 czerwca 1979

Pierwsze spotkanie wiernych archidiecezji wrocławskiej z Ojcem Świętym ze względu na stanowisko ówczesnych władz państwowych nie mogło odbyć się we Wrocławiu. Podczas pierwszej pielgrzymki do Polski to wierni metropolii wrocławskiej udali się więc na spotkanie z Papieżem na Jasną Górę, gdzie uczestniczyli we Mszy świętej i wysłuchali papieskiej homilii. Jan Paweł II złożył wówczas na ręce abp Henryka Gulbinowicza świecę i kielich jako votum dla sanktuarium świętej Jadwigi w Trzebnicy.

12 października 1979

W imieniu Ojca Świętego abp E. Martinez przesłał do abp. Henryka Gulbinowicza telegram z zapewnieniem, że *Ojciec Święty łączy się duchowo z byłymi więźniami obozów koncentracyjnych i ich rodzinami, którzy w rocznicę beatyfikacji Maksymiliana Kolbego, dzielącym z nimi ich los, gromadzą się w Katedrze Wrocławskiej, by podziękować Bogu za otrzymane łaski i prosić o dalszą opiekę*.

14 października 1979

Na odbywające się w Trzebnicy uroczystości z okazji I rocznicy wyboru Ojciec

📖 Ciąg dalszy na str. 10

Wielki przyjaciel Wrocławia

📖 Ciąg dalszy ze str. 9

Święty w specjalnym liście do wiernych archidiecezji wrocławskiej nawiązując do dnia swego wyboru pisał: *A wydarzyło się to – powiem otwarcie co czuję – nie przez jakiś ślepy traf właśnie w tym dniu, w którym Umitowani Rodacy Moi, zwłaszcza ci z dolnego Śląska i z Opolszczyzny oraz inni przebywający w Trzebnicy na uroczystościach ku czci świętej Jadwigi modlili się o szczęśliwy wybór Papieża.*

17 sierpnia 1980

Podczas dokonanej przez kard. Stefana Wyszyńskiego koronacji figury Matki Bożej Królowej Rodzin w Wambierzycach odczytany został specjalny list Ojca Świętego, w którym pisał m.in. *Pragnę wyrazić wraz z tym pozdrowieniem moją wielką radość z tego, że w dniu dzisiejszym Matka Boża w swoim Sanktuarium w Wambierzycach doznaje szczególnej czci - oto dzień Jej koronacji. Raduję się wraz ze wszystkimi uczestnikami tego wydarzenia, na które tyle wieków czekało Sanktuarium Wambierzyckie.*

13 maja 1981

Po zamachu na życie Ojca Świętego również w całej archidiecezji wrocławskiej trwały modlitwy o ocalenie życia Jana Pawła II. W okolicznościowym telegramie pisano: *Biskupi, Duchowieństwo die-*

cezjalne i zakonne oraz cały Lud Boży Archidiecezji Wrocławskiej zanoszą do Ojca Niebieskiego za przyczyną Jasnogórskiej Matki Kościoła gorące modlitwy o szybki powrót do zdrowia Waszej Świętobliwości. Życzymy serdecznie naszemu ukochanemu Ojcu Świętemu, by przez najdłuższe lata w zdrowiu i bezpieczeństwie pełnił swe wielkie posłannictwo Najwyższego Pasterza Kościoła i świata.

8 października 1982

Papież Jan Paweł II przyjął na audiencji abp Henryka Gulbinowicza podczas jego pierwszej podróży *ad limina apostolorum*.

21 czerwca 1983

Drugie wielkie spotkanie wiernych Dolnego Śląska i całej metropolii wrocławskiej z Papieżem odbyło się już we Wrocławiu, podczas papieskiej pielgrzymki do Polski. Tego dnia Jan Paweł II przewodniczył Mszy świętej i wygłosił homilię na Partynicach.

13 grudnia 1983

Po śmierci ks. bp Wincentego Urbana papież Jan Paweł II w specjalnym telegramie pisał m.in. *Odszedł (...) do wieczności wierny syn Kościoła, gorliwy Kapłan*

i Biskup, wybitny historyk, ceniony profesor i duszpasterz, który wiele wniósł w życie Archidiecezji Wrocławskiej i Kościoła w Polsce.

18 grudnia 1984

Ojciec Święty mianował ks. Józefa Pazdura, kapłana archidiecezji i ojca duchownego seminarium we Wrocławiu biskupem tytularnym Ulcinium i sufraganem wrocławskim.

18 kwietnia 1985

Ojciec Święty kieruje list do abp Henryka Gulbinowicza, metropolity wrocławskiego, w którym informuje go, że na najbliższym Konsystorzu, który odbędzie się dnia 25 maja, *mamy zamiar zaliczyć cię do Kolegium Kardynałów Świętego Kościoła Rzymskiego. Aktem tym pragniemy ci okazać naszą szczególną życzliwość oraz podkreślić twoje zasługi dla Kościoła.*

24 kwietnia 1985

Ogłoszenie nominacji kardynalskiej abp Henryka Gulbinowicza, metropolity wrocławskiego jako siódmego kardynała na stolicy biskupów wrocławskich.

25 maja 1985

W Rzymie odbył się konsystorz, na którym papież Jan Paweł II dokonał nominacji 28 nowych kardynałów, wśród których znalazł się abp Henryk Gulbinowicz z Wrocławia. Po południu tego dnia, podczas audiencji dla pielgrzymów z Polski Ojciec Święty wyrażając radość z tego wydarzenia powiedział m.in. *Ta moja radość stąd skierowuje się do Wrocławia. Miałem kiedyś szczęście być obecny na konsystorzu, na którym był kreowany kardynałem śp. kardynał metropolita wrocławski Bolesław Kominek w roku 1973 w marcu. Krótco mu Pan Bóg pozwolił jako kardynałowi pozostać na tej stolicy wrocławskiej, ale w każdym razie mógł utrzymać ciąg tej stolicy kardynalskiej. O wiele łatwiej jest to uczynić obecnemu metropolicie, bo jest młodszy.*

1 maja 1987

Podczas wizyty duszpasterskiej w Kolonii Ojciec Święty beatyfikował Edytę Stein – s. Teresę Benedyktę od Krzyża (1891-1942), urodzoną w żydowskiej rodzinie we Wrocławiu filozofa i karmelitanę, która poniosła śmierć w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu.

17 grudnia 1987

Podczas drugiej wizyty *ad limina apostolorum* Ojciec Święty przyjął kard. Henryka Gulbinowicza i jego biskupów pomocniczych: Tadeusza Rybaka, Adama Dyczkowskiego i Józefa Pazdura, którzy przedstawili stan życia religijnego w archidiecezji wrocławskiej.

30 marca 1988

W imieniu Ojca Świętego wydano bulę koronacyjną dla XVI-wiecznego obrazu Matki Bożej z Mariampola przechowywanego od 1965 roku w kościele Matki Bożej na Piasku we Wrocławiu, którego koronacji dokonano 10 września 1989 r.

24 listopada 1988

Ogłoszono nominację ks. dr Jana Tyrawy, wykładowcy na Papieskim Wydziale Teologicznym i proboszcza parafii Bożego Ciała we Wrocławiu biskupem tytularnym Novasinna i sufraganiem wrocławskim.

20 lipca 1989

Ogłoszono nominację ks. mitrata Jana Martyniaka, kapłana archidiecezji wrocławskiej, duszpasterza w Wałbrzychu, Wrocławiu i Legnicy biskupem pomocniczym Prymasa Polski dla wiernych obrządku greckokatolickiego w Polsce.

31 grudnia 1989

Na rozpoczęcie odbywającego się we Wrocławiu Europejskiego Spotkania Młodych organizowanego przez wspólnotę Taizé Ojciec Święty skierował do kard. Henryka Gulbinowicza specjalne posłanie, w którym podkreślił znaczenie tego spotkania *w momencie delikatnym, nieraz dramatycznym a zarazem pełnym nadziei, jaki Opatrzność Boża przygotowała jako dar i zadanie Europie i ludzkości całej.*

3 maja 1991

W związku z odbywającym się we Wrocławiu Kongresem Pracy (8-12 V 1991) z okazji setnej rocznicy encykliki *Rerum novarum* Ojciec Święty przekazał przez swego specjalnego wysłannika, kard. Rogera Etchegaraya orędzie, w którym wyraził radość, że *we Wrocławiu odbywa się Kongres Pracy z okazji 100-lecia encykliki Rerum novarum.*

28 listopada – 14 grudnia 1991

W zgromadzeniu specjalnym Synodu Biskupów poświęconym Europie z nominacji papieskiej uczestniczył prof. Kazimierz Czaplinski z Politechniki Wrocławskiej.

25 marca 1992

Na mocy decyzji wyrażonej w bulli *Totus tuus Poloniae populus* papież Jan Paweł II dokonał nowego podziału administracyjnego Kościoła w Polsce. Między innymi erygował z terytorium archidiecezji wrocławskiej nową diecezję legnicką, wyłączył z dotychczasowej metropolii wrocławskiej diecezję gorzowską i opolską, włączył natomiast do niej diecezję

legnicką. Jednocześnie Ojciec Święty mianował pierwszym biskupem legnickim ks. bp. Tadeusza Rybaka, dotychczasowego sufragana wrocławskiego i przeniósł ks. bp. Adama Dyczkowskiego, sufragana wrocławskiego na urząd sufragana legnickiego. Mianował także biskupem w Sosnowcu inspektora prowincji wrocławskiej salezjanów ks. Adama Śmigielskiego SDB.

14 stycznia 1993

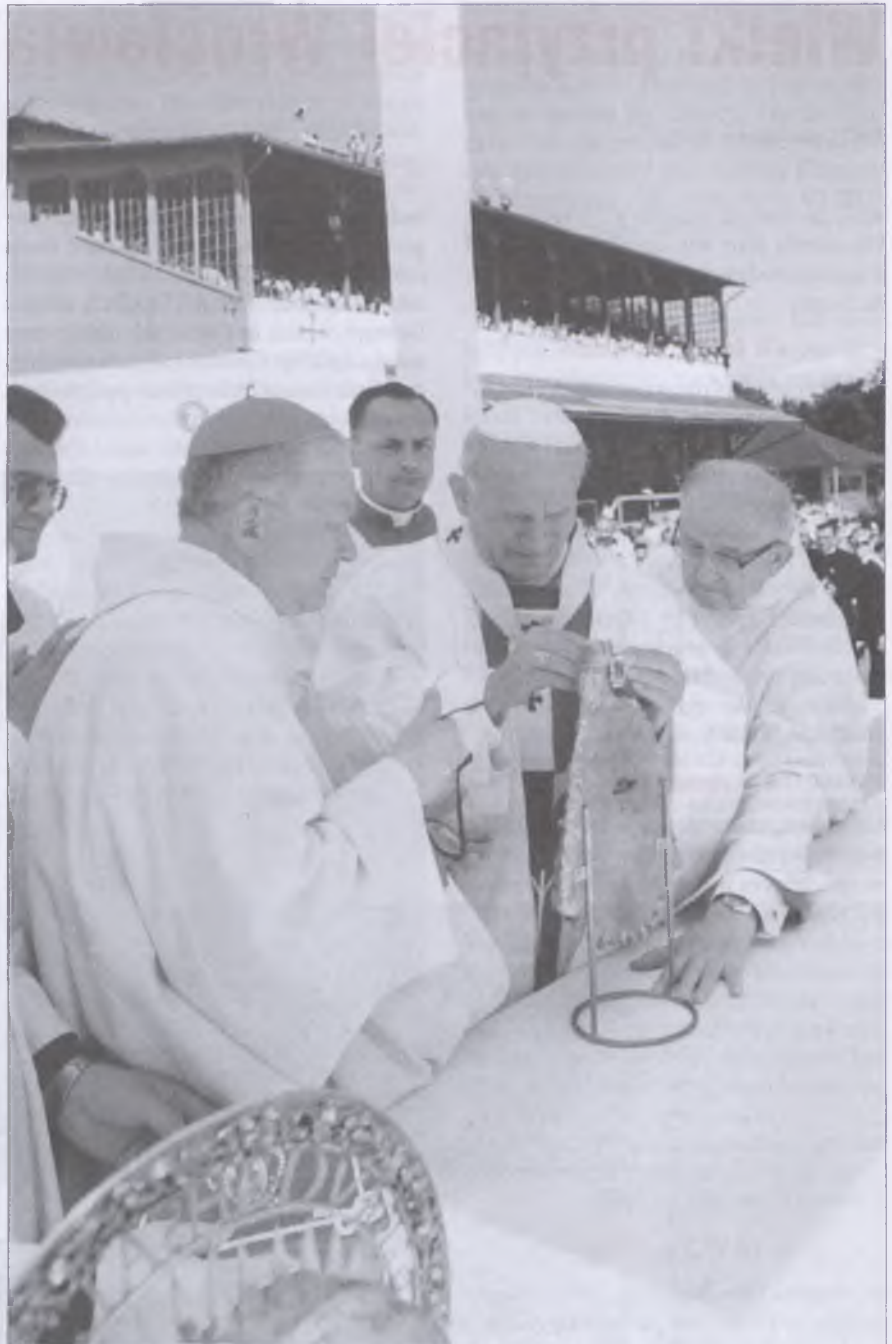
Podczas trzeciej wizyty ad limina apostolorum Ojciec Święty przyjął kard. Henryka Gulbinowicza oraz jego biskupów pomocniczych Józefa Pazdura i Jana Tyrawę, którzy przedłożyli sprawozdanie o stanie archidiecezji wrocławskiej.

20 marca 1993

Po śmierci 19 III 1993 ks. prof. Józefa Majki Ojciec Święty w specjalnym telegramie pożegnał go jako *gorliwego kapłana, zasłużonego wychowawcę licznych pokoleń kapłanów, który trwale zapisał się w historii Kościoła w Polsce. Wybitnego naukowca, specjalistę w dziedzinie katolickiej nauki społecznej, autora licznych prac naukowych, profesora wyższych uczelni katolickich.*

29 maja 1993

W specjalnym liście do kard. Henryka Gulbinowicza Ojciec Święty poinformo-

Wielki przyjaciel Wrocławia

☞ Dokończenie ze str. 11

wał, że została przyjęta (...) propozycja Wrocławia jako miejsca obchodów XLVI Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego.

29 sierpnia 1993

W telegramie na rozpoczynające się drugie Nawiedzenie Obrazu Matki Bożej w archidiecezji wrocławskiej Ojciec Święty w specjalnym liście do wiernych archidiecezji wrocławskiej stwierdził, że jest to okres refleksji i duchowej odnowy, to poniekąd czas adwentowy z uwagi na zbliżający się rok dwutysięczny od narodzenia Chrystusa i życzył by Matka Boża była natchnieniem w pracy nad sobą, w wewnętrznej przemianie ducha, w wytrwałym budowaniu własnego człowieczeństwa na fundamencie wiary, nadziei i miłości...

14 września 1993

Na zakończenie Roku Jadwizańskiego z okazji 750-lecia śmierci św. Jadwigi w specjalnym liście Ojciec Święty pisał: *Był to rok szczególnie intensywnej pracy nad pogłębieniem postaw chrześcijańskich, nad odnową życia religijnego rodzin katolickich oraz wspólnot parafialnych. A przewodniczką wam była święta Jadwiga – Patronka i Matka Dolnego Śląska. Pielgrzymując licznie do Jej sanktuarium, wpatrywaliście się w Jej wzór i uczyliście się od Niej gotowości do dawania wielkodusznej odpowiedzialności za chrześcijańskie powołanie w konkretnych warunkach codziennego życia.*

14 maja 1994

W imieniu Ojca Świętego kard. Angelo Sodano wystosował pismo zezwalające na koronację obrazu Matki Boskiej Łaskawej, Patronki i Opiekunki Małżeństwa i Rodziny znajdującego się w kościele pw. Świętego Karola Boromeusza we Wrocławiu, którego koronacji dokonano 11 IX 1994.

14 października 1995

List Jana Pawła II do kard. Henryka Gulbinowicza z okazji 50-lecia ustanowienia polskiej administracji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych. Po przypomnieniu historii minionego półwiecza archidiecezji wrocławskiej oraz biskupów tego okresu Ojciec Święty pisał: *Dzięki składam Bogu za to półwiecze, za wierność ludu tej Ziemi wartościom Ewangelii i Krzyżowi, za miłość do Kościoła Powszechnego i do swych Pasterzy. Postawa ta poświadczona została niejednokrotnie zwłaszcza w trudnych i nieprzyjaznych cza-*

sach totalitarnego systemu komunistycznego. Sam mogłem o tym się przekonać, kiedy jako Metropolita Krakowski wiele razy odwiedzałem przy różnych okazjach Ziemię Dolnego Śląska. Jest to wielkie dziedzictwo wiary, kultury i tradycji chrześcijańskiej, owo Boże Żniwo, które zebrano podczas tych doświadczeń plon obfity.

1 czerwca 1996

Ojciec Święty ustanowił diecezję wrocławsko-gdańską dla Kościoła greckokatolickiego w Polsce z siedzibą we Wrocławiu i mianował jej pierwszym biskupem ks. mitrata Teodora Majkowicza.

23 czerwca 1996

Podczas wizyty duszpasterskiej w Berlinie Ojciec święty dokonał beatyfikacji pochodzącego z Oławy na terenie archidiecezji wrocławskiej ks. Bernharda

Lichtenberga (1875-1943), w latach 1899-1930 kapłana wrocławskiego, zamęszanego za otaczanie troską duszpasterską prześladowanych przez hitlerowców.

25 października 1996

Ogłoszono papieską nominację dla ks. Edwarda Janiaka, dyrektora Caritas archidiecezji wrocławskiej na biskupa tytularnego Scilio i sufragana wrocławskiego.

31 maja 1997

Początek kolejnej papieskiej pielgrzymki do Polski i pierwszy dzień drugiej wizyty papieża Jana Pawła II we Wrocławiu, który przybył tu na zakończenie 46. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego. Podczas pierwszego dnia w drodze z lotniska Papież poświęcił nowo zbudowany kościół św. Maksymiliana Kolbego, następnie uczestniczył w adoracji Najświętszego Sakramentu w Katedrze Wrocławskiej i koronował obraz Matki Bożej Adorującej oraz zło-

żył w darze monstrancję. Tego dnia Ojciec Święty odwiedził również ratusz, gdzie spotkał się z przedstawicielami władz i przyjął honorowe obywatelstwo miasta Wrocławia, następnie poświęcił odbudowany kościół garnizonowy Świętej Elżbiety i uczestniczył w nabożeństwie ekumenicznym w Hali Ludowej

1 czerwca 1997

Podczas drugiego dnia wizyty we Wrocławiu Jan Paweł II podczas *statio orbis* w centrum Wrocławia przewodniczył uroczystości zakończenia 46. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego.

12 stycznia 1998

Audjencja dla kard. Henryka Gulbinowicza oraz biskupów pomocniczych: Józefa Pazdura, Jana Tyrawy i Edwarda Janiaka przybyłych do Rzymu z wizytą ad limina apostolorum.

3 października 1998

Stolica Apostolska w imieniu Jana Pawła II opublikowała na prośbę kard. Henryka Gulbinowicza decyzję podniesienia do godności bazyliki mniejszej kościoła pw. Świętego Jana Apostoła w Oleśnicy Śląskiej, którą to decyzję ogłoszono 27 XII 1998.

11 października 1998

Podczas uroczystości na Placu św. Piotra papież Jan Paweł II kanonizował pochodzącą z Wrocławia bł. Edytę Stein – s. Teresę Benedyktę od Krzyża.

1 maja 1999

Na rozpoczęcie odbywającego się we Wrocławiu Krajowego Kongresu Misyjnego Młodych Ojciec Święty przesłał życzenia, *aby to spotkanie przyczyniło się do pogłębienia odpowiedzialności za misję wszystkich członków Kościoła.*

24 czerwca 1999

Ogłoszenie nominacji ks. Włodzimierza Juszczaaka drugim, rezydującym we Wrocławiu biskupem eparchii wrocławsko-gdańskiej Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego.

1 października 1999

List apostolski Ojca Świętego ustanawiający między innymi Edytę Stein, wrocławiankę, jedną z patronek Europy.

8 grudnia 1999

Z okazji tysiąclecia biskupstwa wrocławskiego Ojciec Święty przesłał na ręce kard. Henryka Gulbinowicza specjalny list do wiernych archidiecezji wrocławskiej, przez który włączył się w ten Ju-

bileusz, *dziękując Bogu za dziesięć wieków obecności chrześcijaństwa na piastowskiej ziemi. W liście Ojciec święty przypomniał rolę Kościoła Wrocławskiego w ciągu minionych wieków. Kościół na Śląsku, którego centrum stanowi Wrocław, dzięki mądrości i gorliwości swoich biskupów i kapłanów, w poczuciu wielkiej odpowiedzialności przed Bogiem i historią spełniał swoją misję, jaką otrzymał od Chrystusa. Uświęcał i ożywiał nauką Ewangelii ludzkie dusze, budował świadomość religijną, umacniał tradycję chrześcijańską, tworzył kulturę, a jeżeli zaszła tego potrzeba, ostaniał swymi matczynymi ramionami słabnący naród. Papież zwrócił także uwagę na doniosłą rolę Kościoła po zakończeniu wojny, kiedy to Kościół na Dolnym Śląsku dzięki nadprzyrodzonym mocom (...) dostarczał szczególnej siły do scalania zróżnicowanej etnicznie społeczności w jedną rodzinę. (...) Ileż Podczas uroczystości 300-lecia Wydziału Teologicznego we Wrocławiu kard. Angelo Sodano, sekretarz Stanu Stolicy Apostolskiej dokonał poświęcenia wzniesionego staraniem archidiecezji wrocławskiej Domu Jana Pawła II na Ostrowie Tumskim we Wrocławiu.*

31 maja 2003

W imieniu papieża Jana Pawła II Kongregacja Kultu i Dyscypliny Sakramentów na prośbę bp. Sławoja Leszka Głódzia, biskupa polowego, obdarzyła kościół garnizonowy pw. Świętej Elżbiety we Wrocławiu ogłoszonym 22 VI 2003 tytułem Bazyliki Mniejszej.

*

Wzajemne relacje między Karolem Wojtyłą – Janem Pawłem II a Kościołem Wrocławskim zasługują na coraz bardziej wyczerpujące udokumentowanie i opisanie. Wszystkich, którzy mogliby uzupełnić i rozszerzyć powyższe kalendarium o nowe, nieznanne lub pominięte tutaj informacje prosimy zatem o uzupełnienia i sprostowania. Kierować je można pod adres redakcji „Nowego Życia” 50-328 Wrocław, ul. Katedralna 13 tel. 0/71 32-71-111 lub niteckip@poczta.onet.pl.

KS. PIOTR NITECKI

przy współpracy TOMASZA GOSPODARYKA,
DOMINIKA KRAWCZAKA, TOMASZA
MICHAŁSKIEGO, KRZYSZTOFA SALIKA
I JANUSZA STĘPIŃSKIEGO
(obszerne fragmenty większej całości)

Święta Jadwiga w przesłaniu Jana Pawła II

KS. ANTONI KIELBASA SDS

Trzebnica, leżąca na szlaku północ-południe, zaprasza wszystkich podróżujących w „gościnny dom” Pani Ziemi Śląskiej. Ile razy wchodził do tego domu Karol Wojtyła? Nie sposób to dzisiaj stwierdzić. Jedno jest pewne, że więź łącząca Jana Pawła II ze św. Jadwigą nie narodziła się w pamiętnej chwili wyboru na papieża. Istniała już od dawna, a w dniu 16 X 1978 roku została utrwalona wieczną pieczęcią Bożej Opatrzności.

Patronka dnia wyboru Jana Pawła II

Wydarzenie z 16 X 1978 roku zapisało się głęboko w sercach Polaków. Do dzisiaj ten dzień wywołuje wspomnienia pełne radości, która w tamten czas zdawała się dosięgać szczytów, radości pełnej wzruszeń i zarazem powagi w obliczu niezbadanych wyroków Bożej Opatrzności.

Papież nawiązał do tego wydarzenia w czasie swojej pierwszej wizyty w ojczystym kraju. Przemawiając na Jasnej Górze do pielgrzymów z metropolii wrocławskiej w dniu 5 VI 1979 roku, powiedział: „A teraz pozwólcie, że z Jasnej Góry przekażę szczególne wotum do sanktuarium św. Jadwigi w Trzebnicy, koło Wrocławia. Tym wotum jest świeca paschalna, którą przywiozłem z Rzymu i kielich dla sanktuarium trzebnickiego. Mam, jak wiecie dobrze, szczególne powody do przekazania tego wotum (...). Opatrzność Boża w swoich niewypowiedzianych zrzędzeniach wybrała 16 października 1978 roku jako dzień przełomowy w moim życiu. W dniu 16 października Kościół w Polsce czci św. Jadwigę Śląską. I dlatego też pocytuję za mój szczególny obowiązek złożyć dzisiaj na ręce Kościoła w Polsce, na ręce Metropolity Wrocławskiego, to wotum dla tej Świętej, która jest patronką sąsiadujących narodów, jest również patronką dnia wyboru

pierwszego Polaka na Stolicę Piotrową (...). Proszę, abyście po powrocie do Waszych stron zanieśli to papieskie wotum do sanktuarium w Trzebnicy, miejsca, które stało się nową Ojczyzną z wyboru św. Jadwigi, tak jak moją nową Ojczyzną z wyboru stał się Rzym. Niech też to moje wotum dopełni tej długiej historii ludzkich wydarzeń, nieraz bardzo trudnych, a zarazem dzieł Opatrzności Bożej, jakie wiążą się z tym miejscem, z tym sanktuarium w Trzebnicy i całą Waszą Ziemią”.

Ponownie nawiązał Papież do tego wydarzenia w pierwszą rocznicę wyboru w liście skierowanym do metropolii

wrocławskiego, arcybiskupa Henryka Gulbinowicza, z 16 X 1979 roku. Pisał: „A wydarzyło się to – powiem otwarcie, co czuję – nie przez jakiś ślepy traf właśnie w tym dniu, w którym Umilowani Rodacy moi, zwłaszcza ci z Dolnego Śląska i z Opolszczyzny oraz inni przebywający w Trzebnicy na uroczystościach ku czci św. Jadwigi, modlili się o szczęśliwy wybór Papieża”. Co więcej, dodał Ojciec Święty: „Jestem głęboko przekonany, że w tamtym pamiętnym dniu św. Jadwiga stała się również

Patronką wyboru pierwszego w dziejach Polaka na stolicę św. Piotra”.

Stąd Ojciec Święty czuje się w sposób szczególnie związany z sanktuarium świętej Jadwigi w Trzebnicy i zwraca się do Patronki dnia swojego wyboru z gorącą prośbą, aby swoim wstawiennictwem pomagała mu skutecznie w tej ogromnie trudnej służbie zleconej mu przez Boga.

Papież liczy też na modlitwy „zanoszone przez rzesze wiernych do Boga Wszechmogącego w trzebnickim sanktuarium za przyczyną św. Jadwigi”. Zachęca wiernych do naśladowania wzoru, jaki pozostawiła św. Jadwiga: „Do wszystkich też kieruje słowa ojcowskiej zachęty, aby mianowicie z niezachwianą wiernością, jaka wyróżnia Polskę, każdy w swoim zakresie starał się usilnie naśladować przedziwne i sławne wzory pobożności i męstwa tak wielkiej Patronki, a także inne cnoty, które zdobią chrześcijanina”.

Odtąd bazylika w Trzebnicy stała się miejscem, gdzie przed grobem św. Jadwigi wiele ludzi modli się w intencji Papieża. Uroczystościom odbywającym się w październiku nadaje się akcent papieski. W pierwszą rocznicę wyboru Jana Pawła II na papieża metropolita wrocławski odsłonił w XIII-wiecznej świątyni trzebnickiej tablicę pamiątkową, przypominającą zwiedzającym fakt wyboru w liturgicznym dniu św. Jadwigi. Z okazji 18. rocznicy wyboru Jana Pawła II został ufundowany w 1996 roku przez salwatorianów i wiernych parafii trzebnickiej pomnik ku czci Papieża, wykonany z brązu i ustawiony na placu przed bazyliką św. Jadwigi.

Wzór małżonki, matki i wdowy

Papież w swoich przemówieniach, zwłaszcza w homiliach wygłoszonych na Jasnej Górze do pielgrzymów z archidiecezji wrocławskiej w dniu 5 VI 1979 roku i we Wrocławiu 21 VI 1983 roku, nawiązuje do tekstów liturgicznych z uroczystości św. Jadwigi Śląskiej w dniu 16 października.

„Wszystko, co Księga Przysłów mówi o »niewieście dzielnej«, powiada Ojciec Święty, należy odnieść do Księż-

nej Jadwigi jako żony i matki". Chce, aby przed oczyma duszy Jego słuchaczy stanął „obraz tego piastowskiego domu, tej rodziny, w której święta Jadwiga była małżonką i matką”. „Słowa Księgi Przysłów: »Serce małżonka jej ufa« (Prz 31, 11) pozwalają przyjąć twierdzenie, że wspólnota małżeńska i rodzinna buduje na zaufaniu wzajemnym”.

Papież nazywa to podstawowym dobrem wzajemnych odniesień w rodzinie. Tak jak Bóg obdarza małżonków zaufaniem, tak oni powinni wzajemnie sobie ufać i obdarowywać zaufaniem swoje dzieci i innych ludzi. Źródła podają, że Jadwiga swego męża Henryka Brodatego kochała w Bogu, jako człowieka cnotliwego i potrzebnego ludziom. „Stan małżeński uważała za dar nieba – czytamy w bulli kanonizacyjnej Klemensa IV z 1267 roku – żyła w nim bardzo świątobliwie”.

W pamięci Papieża tkwi głęboko wydarzenie z 9 IV 1241 roku. Wyrosło ono, jak mówi Ojciec Święty, z „ducho-

wego macierzyństwa” księżnej, potwierdzonego w stosunku do własnego syna, Henryka Pobożnego. Podjęcie przez niego walki z Tatarami na polach legnickich jest tematem, do którego Papież wraca we wszystkich swoich przemówieniach na temat św. Jadwigi Śląskiej. Łączy wyraźnie decyzję Henryka Pobożnego z postawą jego matki. To ona go wychowała do odpowiedzialności za kraj, za podwładnych i za chrześcijaństwo w Europie. Życie na dworze księcia Henryka Brodatego i Jadwigi uczyło uniwersalnej odpowiedzialności. Jadwiga była świadoma, że wychowuje następcę tronu, który ma dbać o podwładnych, nie tracąc z pola widzenia całej społeczności chrześcijańskiej. Efekty działań wychowawczych św. Jadwigi w zakresie postawy Henryka Pobożnego potwierdzają wpływ matki na kształtowanie syna. Nie wykorzystano okazji, by Henryka Pobożnego, który mimo przegranej bitwy pozostał w naszej historii bohaterem narodowym, uznać za męczennika w obronie wiary, jak to się stało w przypadku prostej zakonnicy, błogosławionej Benigny, męczennicy z czasów najazdów tatarskich.

Jan Paweł II, świadomy roli, jaką św. Jadwiga wraz z synem Henrykiem Pobożnym odegrali wobec całej ówczesnej Europy, stwierdza: „Można powiedzieć, że już wówczas Polska stała się »przedmurzem chrześcijaństwa«. Matka Jadwiga przeżywała w duchu wiary śmierć syna Henryka, podobna w tym do Bogarodzicy, która u stóp krzyża na Kalwarii składała ofiarę ze swego Boskie-

go Syna dla zbawienia świata. W ten sposób też weszła święta Jadwiga Śląska w dzieje Polski i w dzieje Europy”.

Patronka pojednania narodów

Już w czasie pierwszego spotkania na Jasnej Górze (5 VI 1979) z mieszkańcami ziemi dolnośląskiej Papież podkreślał potrzebę dostrzeżenia analogii pomiędzy budowaniem jedności narodowej przez św. Stanisława biskupa a pośrednictwem św. Jadwigi w sprawie pojednania narodów. Papież miał nadzieję, że wsparty przykładem i wstawiennictwem św. Stanisława i św. Jadwigi będzie mógł owocnie służyć sprawie jedności we współczesnym świecie, a przede wszystkim w procesie pojednania między Polakami a Niemcami. W dziejach obydwu tych narodów – mówił Jan Paweł II we Wrocławiu – „stoi ona jakby postać graniczna, która łączy ze sobą dwa narody: naród niemiecki i naród polski. Łączy na przestrzeni wielu wieków historii, która była trudna i bolesna”. Święta Jadwiga wśród wszystkich dziejowych doświadczeń pozostaje już przez siedem stuleci orędowniczką wzajemnego zrozumienia i pojednania, stosownie do wymagań praw narodów, międzynarodowej sprawiedliwości i pokoju. Można również powiedzieć, że to za jej wstawiennictwem Stolica Apostolska mogła dokonać kościelnej normalizacji na tych ziemiach, które po drugiej

Święta Jadwiga Śląska

Otoczona bukowym lasem
Jak miłością otulona mężowską
Czuwa święta
Miała umiejętność
Szukania ludzkiej biedy
I tak już zostało
Zapisane w Bożym planie
Żyła
Jak uczeń przy mistrzu
Traciła bliskich
Nigdy nadzieję
Dawała
Chleb głodnym
Życie umarłym
Kochała
Bożą opatrzność
Która jej powierzyła
Nowego Świadka Nadziei
Jedynej świętej
Z dynastii Piastów

Dorota Terenda

Święta Jadwiga w przesłaniu Jana Pawła II

 Dokończenie ze str. 15

wojnie światowej, po wielu wiekach, stały się znowu częścią państwa polskiego. Papież podkreślił też wysiłki ks. kard. Bolesława Kominka dla tej sprawy i odwołał się do jego wypowiedzi na temat roli św. Jadwigi w procesie zrozumienia i pojednania. Kardynał Kominek powiedział w Trzebnicy w 1967 roku: „Przy samym Moście Tumskim we Wrocławiu, wiodącym na Wyspę Piasek, stoi kuta w kamieniu Jadwiga. Stoi na moście łączącym wschodni i zachodni brzeg Odry. Wszystkim przechodzącym każe na siebie spoglądać i każe im pomyśleć, że wszyscy są braćmi, na którymkolwiek brzegu mieszkają. Zjednoczeni w tym Chrystusowym braterstwie pozdrawiamy się wzajemnie. Tajemnica Chrystusa na ołtarzu i braterstwo ludzi, na którymkolwiek brzegu mieszkają, zgromadziły nas dzisiaj w imię Pańskie. Prosimy naszą Patronkę Śląską, by u Trójcy Przenajświętszej wyjednała pokój, zgodę i braterstwo w ludzkiej rodzinie społeczności i narodów”.

Ojciec Święty mówił dalej: „Ta idea wzajemnego zrozumienia i pojednania (Versöhnung) miała swoich wyrazicieli i po stronie niemieckiej”.

W tym miejscu należy przypomnieć ważne fakty świadczące o dobrej woli wielu Niemców. Już w 1950 roku wysiedleni z Polski Niemcy spotkali się w Stuttgarcie, by podjąć starania o pełne i równe prawa dla wszystkich Niemców. Dzięki ideom chrześcijańskim sformu-

łowana tam 5 VIII 1950 roku „Stuttgarcka Karta” wypędzonych mówiła o rezygnacji z zemsty i odwetu na sprawcach wysiedlenia. Czytamy w niej: „Wzywamy narody i wszystkich ludzi dobrej woli, aby przyłączyli się do dzieła, które pozwoli nam z winy, nieszczęścia, cierpienia, biedy i nędzy wejść na drogę lepszej przyszłości”.

Także czynnikiem mobilizującym do zabrania głosu na temat polsko-niemiecki było ogłoszenie 14 X 1965 roku memorandum niemieckiego Kościoła ewangelickiego. Dokument, akceptowany przez niemieckich intelektualistów, stanowił odważną próbę analizy kwestii polsko-niemieckiej. Po raz pierwszy od czasów istnienia RFN poruszono wszystkie drażliwe problemy obciążające Niemców wobec Polski. Poddano krytyce argumentację najbardziej rewizjonistycznie nastawionych sił politycznych.

O potrzebie pojednania z Polską mówił wcześniej bliski nasz sąsiad, biskup Berlina, kardynał Juliusz Döpfner. W roku stawiania muru berlińskiego i pięć lat przed wymianą listów z 18 XI i 5 XII 1965 roku kard. Döpfner w czasie uroczystości ku czci św. Jadwigi 15 X 1960 roku w kościele św. Edwarda (katedra św. Jadwigi była jeszcze w odbudowie) poddał ostrej krytyce rozumowanie wielu swoich rodaków. W kazaniu przypomniał o losie narodu polskiego zgotowanym przez skrajnych nacjonalis-

tów niemieckich i jakby głosem proroka wołał do swoich rodaków: „Biada Niemcom, którzy nie chcą dostrzec przyczyn tej tragedii i zapominają o pokucie za wyrządzoną krzywdę”. Wspomniał też, że „po wojnie z drugiej strony dopuszczono się krzywdy, gdy miliony Niemców wypędzono z terenów, które od stuleci niezaprzeczenie uważali za swoją ojczyznę. W końcu mogłoby się zdawać, że naród niemiecki i naród polski muszą pozostawać w diabelskim kręgu wzajemnych zarzutów. Czy dla obydwu narodów ma to być jedyne dziedzictwo przeszłości? Uważam, że muszą one z tego zrezygnować, aby nawzajem zarzucać sobie zbrodnie. Wolimy raczej w zawstydzeniu i płaczu uklęknąć przed grobem św. Jadwigi, która od początku należy do obydwu narodów. Uznajmy naszą winę i błagajmy Boga, aby zesłał na nas swoje zmiłowanie. »Zachowaj, Panie, zachowaj Twój lud, bo zgrzeszyliśmy przeciwko Tobie«. Takie realne spojrzenie w przeszłość i pokorne przyznanie się do winy utworuje nową przyszłość naszym obydwóm narodom w duchu św. Jadwigi”. Ukierunkowane w stronę przyszłości kazanie miało silne oparcie w kulcie św. Jadwigi w dziejach obydwu narodów. „Czy nie powinniśmy przez św. Jadwigę podać sobie rąk? Czyż zgodne istnienie obydwu narodów nie jest dla przyszłości ważniejsze od problemu granic?”

Stanowisko kard. J. Döpfnera podzielało wielu ludzi w Niemczech. Podczas 81. Zjazdu Katolików Niemieckich w Bambergu (13-17 VII 1966) uczestnicy dziękowali polskim biskupom za ich odwagę w poszukiwaniu pojednania. Podkreślono wyraźnie, że Niemcy muszą respektować narodowe prawo Polaków do egzystencji, a wszystkie problemy gwarantujące pokój nie mogą być załatwiane drogą walki. Wkrótce wypróbowanym partnerem dla Polaków szukających pojednania z Niemcami stali się sygnatariusze memorandum „Bensberger Kreis” z marca 1968 roku. Odważnie postawili oni kwestię granic, krytykując rząd zachodniemiecki za trwanie przy tak zwanej postawie prawnej w kwestii zachodniej granicy Polski. W odpowiedzi na ten Memoriał 11 IV 1968 roku wysiedleni z Polski Niemcy zadeklarowali potrzebę rozwiązywania tej kwestii w oparciu o zasady pokojowe, o prawdę i sprawiedliwość. Budowanie przyszłości polsko-niemieckiego sąsiedztwa oraz nowej Europy na podtrzymywaniu nienawiści oznaczało drogę donikąd.

Intencje Apostolstwa Modlitwy na październik 2003

Intencja ogólna:

Za młodych, aby ze szczerym entuzjazmem szli za Chrystusem – Drogą, Prawdą i Życiem, i byli gotowi dawać o nim świadectwo w każdym środowisku swego życia.

Intencja misyjna:

Za Kościół, aby – za Bożą przyczyną – nie zabrakło mu mądrych i świętych pasterzy, gotowych ponieść światło Ewangelii do najbardziej odległych zakątków ziemi.

Książka

Kardynał Wojtyła w teczках Urzędu ds. Wyznań

PIOTR SUTOWICZ

Dziś, po kilkunastu latach od upadku systemu komunistycznego na pewne fakty związane z tamtym okresem możemy patrzeć spokojniej, jednocześnie coraz więcej dokumentów epoki, także tych wyprodukowanych przez władzę, może ujrzeć światło dzienne, dzięki czemu wiele ze szczegółów czasu staje się jawne dopiero dziś. Tak jest np. z dokumentami urzędów zajmujących się inwigilacją i walką z potencjalnymi przeciwnikami systemu. Wiadomo, że ogromna ilość takich materiałów dotyczy Kościoła katolickiego, któremu przez cały ten czas poświęcano wiele uwagi, sił i środków. Z kolei jedną z głównych postaci polskiego Kościoła był ks. kard. Karol Wojtyła, Metropolita Krakowski. Stąd wydana ostatnio publikacja IW. PAX pt. „Teczki Wojtyły”, zdaje się być intrygująca przez sam fakt, że porusza obszar z historii, który dotąd był tzw. białą plamą. Opublikowany materiał zawiera 236 dokumentów z lat 1960-79 znajdujących się w teczках byłego Urzędu ds. Wyznań oraz kilka dotąd nie publikowanych fotografii. Praca opatrzona jest przypisami ułatwiającymi lekturę, wstępem Tadeusza Krawczaka oraz indeksem osób.

Opublikowane materiały, nieco stronniczo, ukazują jednak w jakimś stopniu stosunki państwa z Kościołem, ujawniają właściwe cele polityki władz względem tej instytucji, można z nich również wyczytać, jaką wizję podporządkowania sobie Kościoła mieli poszczególni funkcjonariusze państwowi. W dokumentach tych można wyodrębnić kilka zagadnień, które w szczególny sposób przewijają się przez cały ujęty w zbiorze okres. I tak pierwsze z nich to wyraźne prowokowanie konfliktu pomiędzy księdzem arcybiskupem, a następnie kardynałem Wojtyłą z Prymasem Wyszyńskim, mimo że we wnioskach Wydziału Administracyjnego KC PZPR dotyczących wakujących stanowisk biskupów ordynariuszy w diecezjach częstochowskiej, krakowskiej i płockiej wraz z charakterystykami nominatów, wątpiono, by z chwilą objęcia stanowiska metropolity krakowskiego mógłby się przeciwstawić supremacji kard. Wyszyńskiego. Jednak już przy oka-

zji reakcji na wyniesienie arcybiskupa Wojtyły do godności kardynalskiej w roku 1967, Wydział ds. Wyznań z wielką skrupulatnością odnotowuje głosy poszczególnych księży, prawdziwe czy też wynikające z chęci stwardzenia, które sugerują, że nominacja ta dokonała się bez woli i wiedzy kardynała Prymasa oraz, że nominat będzie dla niego partnerem, z którym będzie musiał on się bardziej liczyć. W kręgach władzy żywiono również nadzieję, na podział kompetencji kardynalskich wpływów w Polsce. Ciekawy wydaje się zdokumentowany wytyczny, chyba niezrealizowany, planu postępowania władz centralnych w stosunku do kard. Stefana Wyszyńskiego i kard. Karola Wojtyły z nadzieją na stopniowe skonfliktowanie hierarchów, w którym sugerowano m.in.: rozmiękczenie i stopniowe ostrza politycznej opozycji episkopatu. Według niepodpisanego autora, czy autorów dokumentu Wojtyła nie pójdzie raczej na otwartą walkę z Wyszyń-

skim i nie pozwoli się do tej walki pchać. W ewentualnej walce liczy wyłącznie na siły wewnętrzkościelne. Trzeba zaryzykować twierdzenie, że im mniej będzie przez nas pchany, tym szybciej dojdzie do konfliktu. Wcześniej czy później te dwie orientacje muszą wejść w konflikt między sobą, muszą się zderzyć na wielu frontach. Dalej zaleca się, by dopomóc kard. Wojtyle w uniezależnieniu metropolii krakowskiej od bezpośrednich ingerencji kardynała z Warszawy. Jednocześnie zdawano sobie sprawę, że nie istnieje możliwość wywołania otwartego konfliktu oraz że nowy kardynał wykazuje głębokie oddanie Prymasowi, dlatego nie powinno się go prowokować do politycznych kontrataków.

Wszystkie nadzieje władz w odniesieniu do nowego kardynała z czasem okazały się fantomem wytworzonym w zaciszu partyjnych gabinetów, toteż już w 1967 r. przy okazji kolejnej charakterystyki metropolity krakowskiego, z niechęcią stwierdzono, że *Ksiądz kard. Wojtyła zawiódł nadzieje wszystkich, którzy spodziewali się po jego ostatniej nominacji pewnej samodzielności i postawy dyplomatycznej, gotowości do łagodzenia i pośredniczenia w konfliktowych sytuacjach*, co oznacza, że nie dał się użyć jako narzędzie władz służące do rozbicia jedności episkopatu.

Swoją niechęć wobec jednoznacznej postawy kardynała władze okazywały w różny sposób, np. poprzez niewydanie paszportu dyplomatycznego w 1975 r. m.in. ze względu na jego *agresywny ton wystąpień publicznych, skierowanych przeciwko przyjęciu przez organizacje młodzieżowe nazwy „socjalistyczne” – jak i przeciwko reformie oświaty i wychowania*. Doniesienia o nauczaniu księdza kardynała i ich polityczna analiza przewijają się zresztą przez całą książkę stanowiąc ciekawy przyczynek do jego rozumienia przez komunistyczny aparat władzy.

 Dokończenie na str. 18

Kardynał Wojtyła w teczках Urzędu ds. Wyznań

 Dokończenie ze str. 17

Wiele miejsca w doniesieniach i pismach Urzędu ds. Wyznań zajmują sprawy kultu religijnego. I tak obszernie są dokumentowane w publikacji starania Kurii Krakowskiej i księdza kardynała Wojtyły o możliwość odbywania publicznych procesji Bożego Ciała, zwłaszcza centralnej procesji krakowskiej prowadzonej przez ordynariusza, na którą władze przez wiele lat nie wyrażały zgody. W notatkach służbowych znajdujemy pełne satysfakcji stwier-

dzenia o mniejszym niż *w roku ubiegłym* udziale ludności w takich procesjach czy innych publicznych aktach kultu religijnego, analizę struktury wiekowej uczestników, a także świadectwo starań władz o organizację świeckich imprez masowych, które udaremniałyby udział, szczególnie młodzieży, w aktach religijnych. Jednocześnie warto zwrócić uwagę na ogromnie rozbudowaną strukturę donosicielstwa, skoro wiadano o każdym niemal uczestni-

czącym w procesji Bożego Ciała funkcjonariuszu państwowym, łącznie z kierownikami szkół i prezesami Gminnych Spółdzielni. Opublikowane dokumenty dowodzą jednoznacznie, że jednym z etapów walki z Kościołem była nieprzeparta chęć zamknięcia wszystkich form życia religijnego w murach kościelnych. Oprócz wymienionych procesji Bożego Ciała, w dokumentach jest mowa o utrudnianiu pielgrzymek, czy peregrynacji kopii Obrazu Jasno-górskiego, który w archidiecezji krakowskiej, tak jak w kilku innych, z powodu „aresztowania” przez władze przybrał formę objazdu samych ram. Bez precedensu wydaje się wydany w 1970 r. w Nowej Hucie zakaz odbycia procesji na cmentarzu w dzień Wszystkich Świętych i Zaduszki. Wreszcie z notatek można również dowiedzieć się o karach administracyjnych nakładanych na wszystkich realnych i domniemyanych „winowajców” udanego przedsięwzięcia religijnego.

Znaczną część publikacji zawierają również informacje o punktach katechetycznych, które dla władz były nielegalne, utrudnieniach w mel-dowaniu księży, nastawianiu na kościelne nieruchomości oraz o nabierającym z czasem coraz większego rozmachu nielegalnym budownictwie sakralnym.

Pewnym uszczerbkiem książki, wynikającym zapewne z niepełnej zawartości teczek, wydaje się brak jakiegokolwiek dokumentu z roku 1978. Z punktu widzenia czytelnika ciekawa byłaby również publikacja dokumentów obrazujących reakcje władz na wybór metropolity krakowskiego na Stolicę Piotrową.

Pomimo to omówiona powyżej pozycja zdaje się wypełniać lukę w naszej wiedzy o tym co mogły myśleć władze o przyszłym Papieżu. Nawet jeżeli przedstawiony wybór jest niepełny, z pewnością bowiem liczne rozproszone materiały czekają na opracowanie, to i tak jej wartość jest ogromna, ilustruje bowiem trud ludzi Kościoła często anonimowych stojących „na drodze komunistycznej utopii” oraz pewną polityczną lekomyślność niektórych osób na pozór ściśle z Kościołem związanych, chociaż te akurat materiały stanowią margines całości.

Z najnowszej historii Kościoła

Teczki WOJTYŁY

PIOTR SUTOWICZ

Z najnowszej historii Kościoła, Teczki Wojtyły, opr. C. Wilanowski, wstęp T. Krawczak, Warszawa 2003, s. 462.

Nowy doktor honoris causa Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu

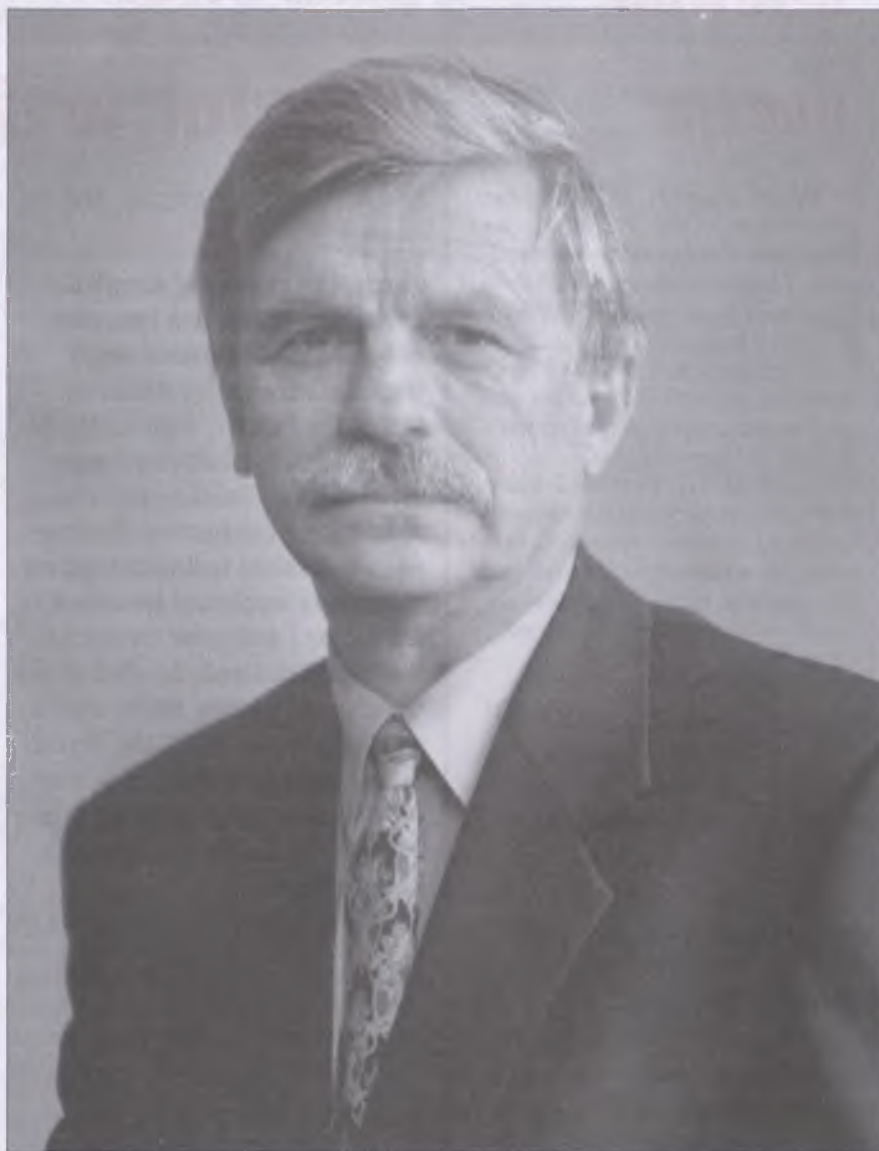
Profesor Franciszek Ziejka

Podczas uroczystości inauguracji nowego roku akademickiego 2003/2004 profesor Franciszek Ziejka otrzymał tytuł doktora honoris causa Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu.

Prof. Franciszek Ziejka urodził się 3 października 1940 r. w Radłowie koło Tarnowa. W latach 1958-1963 studiował filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim pod kierunkiem prof. Wacława Kubackiego. W roku 1971 uzyskał stopień doktora na podstawie pracy: *Obrazy-symboli „Wesela” w świetle polskiej tradycji literackiej i politycznej*, napisanej pod kierunkiem prof. Henryka Markiewicza. Habilitował się w roku 1982 na podstawie dorobku naukowego i rozprawy: *Złota legenda chłopów polskich*. W roku 1991 uzyskał tytuł profesora i został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Filologii Polskiej UJ. Od roku 1996 objął w tymże Instytucie Katedrę Historii Literatury Polskiej XIX wieku. Stanowisko profesora zwyczajnego otrzymał w roku 1998. Od roku 1997 jest członkiem korespondentem, a od roku 2002 członkiem czynnym Polskiej Akademii Umiejętności.

Na Uniwersytecie Jagiellońskim pracuje od roku 1963. W tym okresie był trzykrotnie delegowany do pracy na uniwersytetach zagranicznych: 1970-1973-Uniwersytet Prowansalski w Aix-en-Provence; 1979-1980 - Uniwersytet w Lizbonie; 1984-1988 - Institut National des Langues et Civilisations Orientales (Universite Paris III - Nouvelle Sorbone).

Po powrocie z zagranicy prof. Ziejka pełnił różne funkcje w swojej Alma Mater. W roku akademickim 1989/90 został wicedyrektorem Instytutu Filologii Polskiej. W latach 1990-1993 był dziekanem Wydziału

Filologicznego. Po zakończeniu kadencji dziekańskiej pełnił przez dwie kadencje funkcję prorektora UJ do spraw ogólnych (1993-1999). Od roku 1999 jest rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego. W latach 1999-2002 był przewodniczącym Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Krakowa i wiceprzewodniczącym Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Od roku 2002, jako rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego II kadencji, jest przewodniczącym Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, przewodniczącym Kolegium Rektorów Szkół Wyższych

Krakowa, członkiem Narodowej Rady Integracji Europejskiej przy Premierze RP, członkiem Komitetu „Polska w Zjednoczonej Europie” przy prezydium PAN, członkiem Polskiego Pen Clubu.

Prof. Franciszek Ziejka jest autorem i redaktorem dwudziestu pozycji książkowych, ponad 150 rozpraw naukowych, drukowanych w pismach krajowych i zagranicznych (francuskich) oraz dużej ilości prac publicystycznych, wstępów, przedmów, wywiadów etc. Jest laureatem licznych nagród i wyróżnień regionalnych, krajowych i zagranicznych.

Bóg człowiek poezja

Wiara w anioły w XXI w. jest postrzegana jako staroświecka i śmieszna. Anioły – ludzie ze skrzydłami o paranormalnych właściwościach mają swoje miejsce jedynie na półkach z bajkami i mało kto traktuje angelologa poważnie. A jednak obecne są na kartach Pisma Świętego, pojawiają się też w mistycznych wizjach wielu świętych. Istnienie niematerialnych bytów niebiańskich od samego początku towarzyszyło wierze naszych przodków, czemu więc dzisiejszy człowiek jest zbyt dumny, by zaakceptować istnienie innych bytów między sobą i Bogiem?

A.R.P.

Boskie Anioły domu mego

Boskie Anioły
Domu mego
Porozstawiałam
Was po kątach
Byście go pilnowały
Przed gniewem, złością
I ślepą światła
Chciwością
Byście nie wypuścili
Do domu mego
Bólu, rozpaczy,
Smutku żadnego
Byście gościli
W nim stale
Dając radość domownikom
A Bogu chwałę.

REGINA CHICIAK

Ks. Józef Majka patronem nowej uczelni wyższej

O. KAZIMIERZ F. PAPCIAK SS.CC.

Każdy, kto studiował katolicką naukę społeczną, wie jaką rolę odegrał ksiądz profesor Józef Majka w rozwoju tej dziedziny teologii w Polsce. Jego dzieła do dziś stanowią wzorcowy kanon myśli chrześcijańsko-społecznej. Jako rektor seminarium duchownego i wydziału teologicznego we Wrocławiu wychował wiele pokoleń księży i teologów świeckich. Nic więc dziwnego, że właśnie ten wrocławski uczonec został wybrany patronem nowo powstałej Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Warszawie, powołanej przez pallytyński Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego.

Celem nowej katolickiej uczelni jest kształcenie młodych ludzi do pracy w administracji państwowej i samorządowej, w dyplomacji i mediach oraz w instytucjach kościelnych i prywatnych. Jednym słowem, szkoła chce przygotowywać absolwentów do podejmowania odpowiedzialnych zadań w społeczeństwie obywatelskim w duchu wartości chrześcijańskich. Program studiów obejmuje pięć bloków tematycznych i został tak skonstruowany, „aby absolwent uzyskał niezbędną wiedzę i umiejętności pracownika administracyjnego, a zarazem pracownika zdolnego do organizowania i koordynacji kontaktów instytucji i firm z otoczeniem społecznym” – jak głosi oficjalna strona internetowa uczelni.

W trakcie studiów przewidziano wykłady kształtujące postawy intelektualne i aksjologiczne: etyka, socjologia, psychologia społeczna, teoria narodu i państwa, prawa człowieka, katolicka nauka społeczna. W aspekcie integracji europejskiej ważną rolę pełnią wykłady z demografii, doktryn politycznych, międzynarodowych stosunków poli-

tycznych i gospodarczych. Program studiów przewiduje również zajęcia ukierunkowane na profesjonalizm pracownika administracyjnego takie jak: teoria organizacji i zarządzania, ekonomia, finanse publiczne, prawo administracyjne. Nie bez znaczenia pozostają także przedmioty ukierunkowane na skuteczność działania, a więc komunikacja społeczna, teoria rozwiązywania konfliktów, metodyka negocjacji, protokół dyplomatyczny, edukacja medialna, badania opinii publicznej, prezentacje publiczne. Ostatni blok tematyczny stanowią przedmioty typowo praktyczne: biurowość, metodyka sporządzania dokumentów, korespondencja zagraniczna, techniki informatyczne (praca z komputerem). Całość programu studiów dopełnia nauka języków obcych.

Należy podkreślić, że uczelnia uzyskała zatwierdzenie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu w sierpniu 2002 roku. Jest więc pełnoprawną instytucją z prawem nadawania tytułu zawodowego licencjata w zakresie nauk społecznych. W przyszłości władze uczelni chcą starać się o prawo prowadzenia studiów magisterskich.

Idea Wyższej Szkoły Nauk Społecznych im. ks. J. Majki rodziła się przez kilka lat. Ostatecznie jednak zaowocowała przemyślaną koncepcją nowoczesnej uczelni przygotowującej kompetentnych ludzi do zadań w szeroko pojętej polityce tzn. w różnego rodzaju działalności gospodarczej, społecznej i prawodawczej. W perspektywie intelektualnej ignorancji dużej części naszych elit politycznych, należy z zadowoleniem przyjąć inicjatywę warszawskich środowisk akademickich i kościelnych, życząc im na dobry początek – wedle dawnej tradycji – *Quod felix, faustum, fortunatumque sit!*

Adres sekretariatu szkoły:
ul. Skaryszewska 12
03-802 Warszawa
tel. (0-22) 670-17-33
Internet: www.wsns.ecclesia.org.pl

NAUK SPOŁECZNYCH

im. ks. Józefa Majki

Okruszek

PISEMKO DLA DZIECI

25 ROCZNICA PONTYFIKATU JANA PAWŁA II

Żałujcie, że nie było was jeszcze wtedy na świecie. Było to 25 lat temu w miesiącu Maryi, miesiącu Różańca świętego, a dokładnie 16 października 1978r. Ta wieść była jak prezent pod choinkę, o którym nie śmieliśmy marzyć. Papieżem został kardynał Karol Wojtyła, Polak – jeden z nas! Pierwszy raz w historii świata! Ludzie poczuli się rodziną: braćmi siostrami Papieża, dziećmi jednej Matki-Ojczyzny: Polski. Nawet nieznajomi wydawali się sobie bliscy; nawet niewierzący odczuwali radość.

Taki był początek. Od tej pory Jan Paweł II, który cały powierzył się Maryi, wytrwale i nieustraszenie wypełnia swoje zadanie Pasterza Bożej Owczarni. Głosi Dobrą Nowinę o miłości Boga do człowieka, wskazuje drogę zbawienia, napomina, pociesza, budzi nadzieję. Podróżuje do najdalszych zakątków świata, aby każdy mógł usłyszeć, że Bóg go kocha. Modli się za wszystkie dzieci Boże i troszczy o nie. Ale potrzebuje też naszej modlitwy i troski! Ciągłe o nią prosi.

Wstawiamy się więc za Ojcem Świętym! Wypraszaemy dla Niego u Pana Boga siły i zdrowie. Dziękujemy też za Niego nieustannie! Ofiarujemy w Jego intencji nasze małe codzienne krzyże-choroby, **TAJEMNICE RÓŻANCOWE** Maryjo – tknięta skrzydłem Anioła

- biegnąca do Elżbiety
- pochylona nad żłóbkiem
- wsłuchana w prorocstwo Symeona
- zapatrzona w Jezusa odnalezionego w świątyni – módl się za nas

– módl się za Jana Pawła II

Maryjo – drżąca na wieść o chrzcie Jezusa w Jordanie

- czujna towarzyszka weselników z Kany
- otwarta na głoszone przez Jezusa Królestwo
- ciesząca się z nadejścia Królestwa Bożego
- świadku Mocy Bożej w cudach uzdrowienia
- słuchająca radośnie o chwale przemienienia
- odgadująca tajemnicę Eucharystii – módl się za nas
- módl się za Jana Pawła II

Maryjo – czuwająca na modlitwie przed męką Jezusa

- współcierpiąca biczowanie i cierniem koronowanie
- dźwigająca w sercu ciężar zbawienia
- ufająca w zwycięstwo krzyża nad śmiercią – módl się za nas
- módl się za Jana Pawła II

Maryjo – rozpromieniona w poranek zmartwychwstania

- radująca się chwałą wniebowstąpienia
- wielbiąca Boga w Duchu Świętym
- wzięta do chwały nieba z ciałem

- troskliwa Matko i Królowo nieba i ziemi – módl się za nas
- módl się za Jana Pawła II

M.Ż.

KOCHANI!

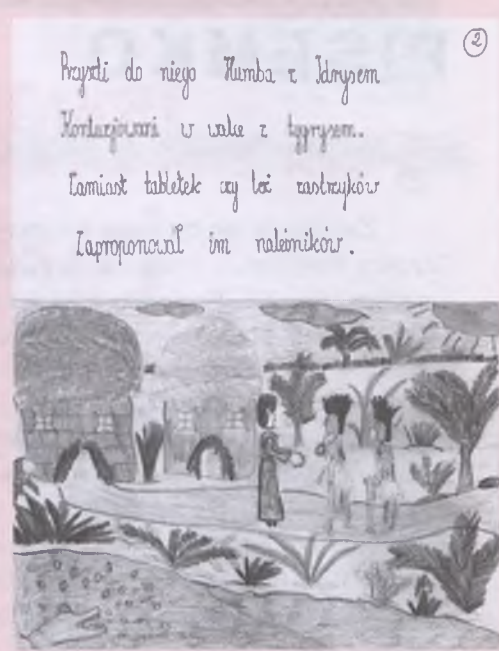
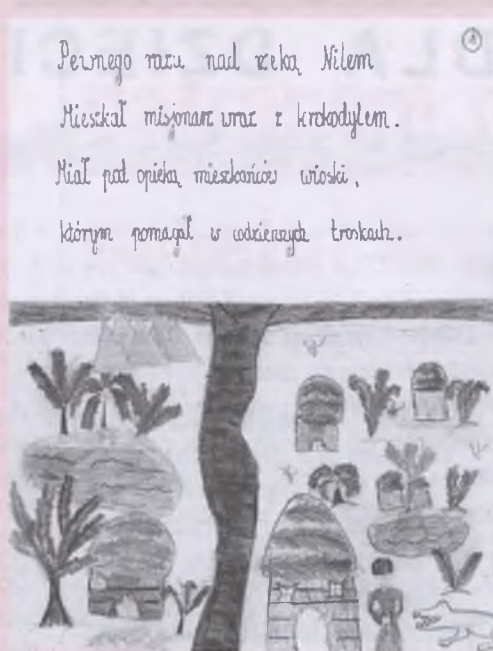
Papież bardzo kocha dzieci. a dzieci kochają Papieża. **Ogłaszamy konkurs** literacki i plastyczny pt. „**Papież i dzieci**”. Prosimy o współpracę rodziców i katechetów. Prace plastyczne formatu A-4, wiersze, opowiadania i inne dzieła przysyłajcie pod adres redakcji do końca bieżącego roku. Najciekawsze zostaną wydrukowane, a wśród uczestników rozlosujemy nagrody.

Natalia Hartman kl II

Czy wiesz coś o misjach?

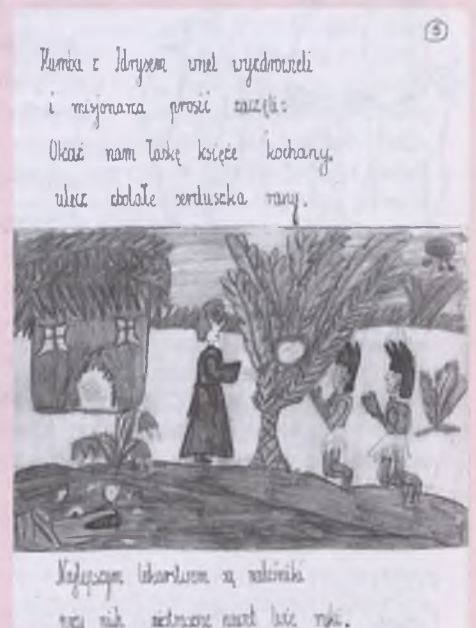
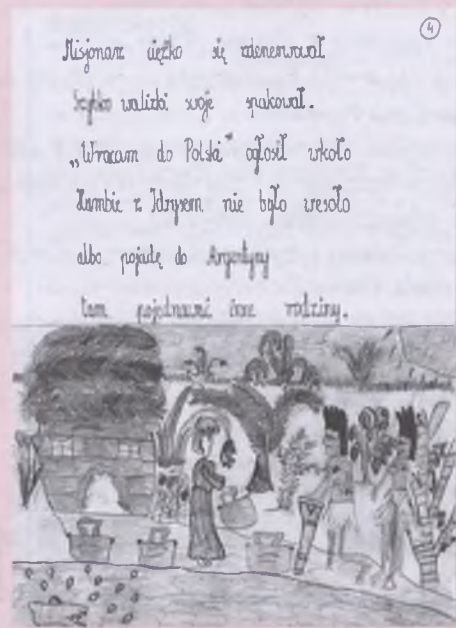
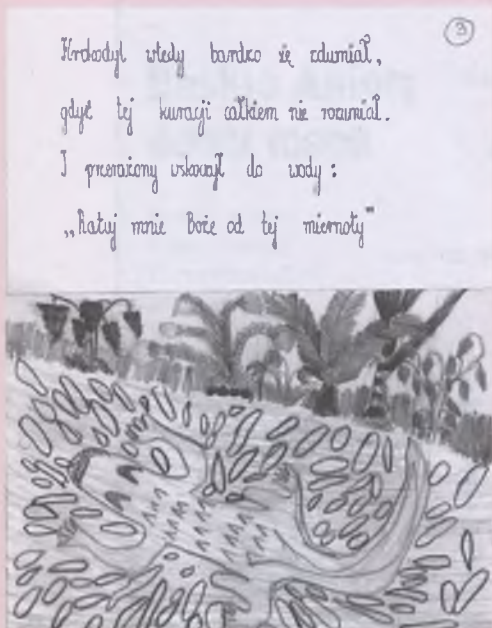

Październik jest też miesiącem misyjnym. przedostatnia niedziela października nazwana została nawet Niedzielą Misyjną. Wtedy zaczyna się Tydzień Misyjny. To taki szczególny czas, gdy więcej o misjach mówimy, modlimy się za misjonarzy i kraje, w których pracują i staramy się misjom pomóc.

Kto to jest misjonarz? To taki człowiek, który próbuje żyć tak, jak Pan Jezus – niesie ludziom Boga: głosi Dobrą

Nowinę słowem, ale przede wszystkim – życiem. Dlatego misjonarze po prostu SĄ ze swoimi podopiecznymi, żyją z nimi, pomagają im we wszystkim, a potem mówią im o dobrym Bogu. Są kapłanami, nauczycielami, lekarzami, budowniczymi, w zależności od potrzeb. A wszystko robią po to, by drugi człowiek odczuł i uwierzył, że BÓG GO KOCHA!

Czy chciałabyś pracować na misjach? Czy chciałabyś być misjonarzem?

**MISJE POTRZEBUJĄ TWOJEJ MODLITWY!!!
A MOŻE I CIEBIE?**

Tajemnica?

„W tym czasie Maryja wybrała się i poszła z pośpiechem w góry do miasta... Weszła do domu Zachariasza i pozdrowiła Elżbietę...”

Pomóżcie dzieciom odgadnąć:
Jaka to tajemnica Różańca Świętego?
A z której części?

WASZ KĄCIK POETYCKI

Który chłopiec dzisiaj marzy
żeby zostać misjonarzem-
gdzieś w Papui czy w Afryce?
Nie! On woli być kibicem!
A dziewczyny – aż się boją:
kosmetyki, wygląd, stroje...
Które ludzką biedę widzą
i pomagają się nie wstydzą?
Może nie jest aż tak źle...
Czytasz i uśmiechasz się?...
Twoje serce jest gorące,
wrażliwe i współczujące?
Koleżanko i kolego
otwórz serce dla bliźniego!
Kiedy innym dasz coś z siebie
to poczujesz jak jest w niebie.

Marysia z Wrocławia

Uzupełnianka

Uzupełnijcie zdania brakującymi wyrazami. Rozwiązanie otrzymacie, gdy literki z zaznaczonych krutek wpiszećie kolejno do okienek od 1 do 16.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

I. Pan Jezus rozpoczął swoją publiczną działalność

od

8					

 w rzece

II. Pierwszy cud uczynił na

w Kanie, gdzie przemienił wodę w

III. Nauczając, Jezus głosił nadejście Królestwa Bożego i wzywał do

IV. Przed męką i

objawił Apostołom swoją

gdy przemienił się przed nimi na górze Tabor.

V. W Wielki Czwartek Pan Jezus ustanowił sakrament

,

jako pokarm, pod postacią chleba i wina.

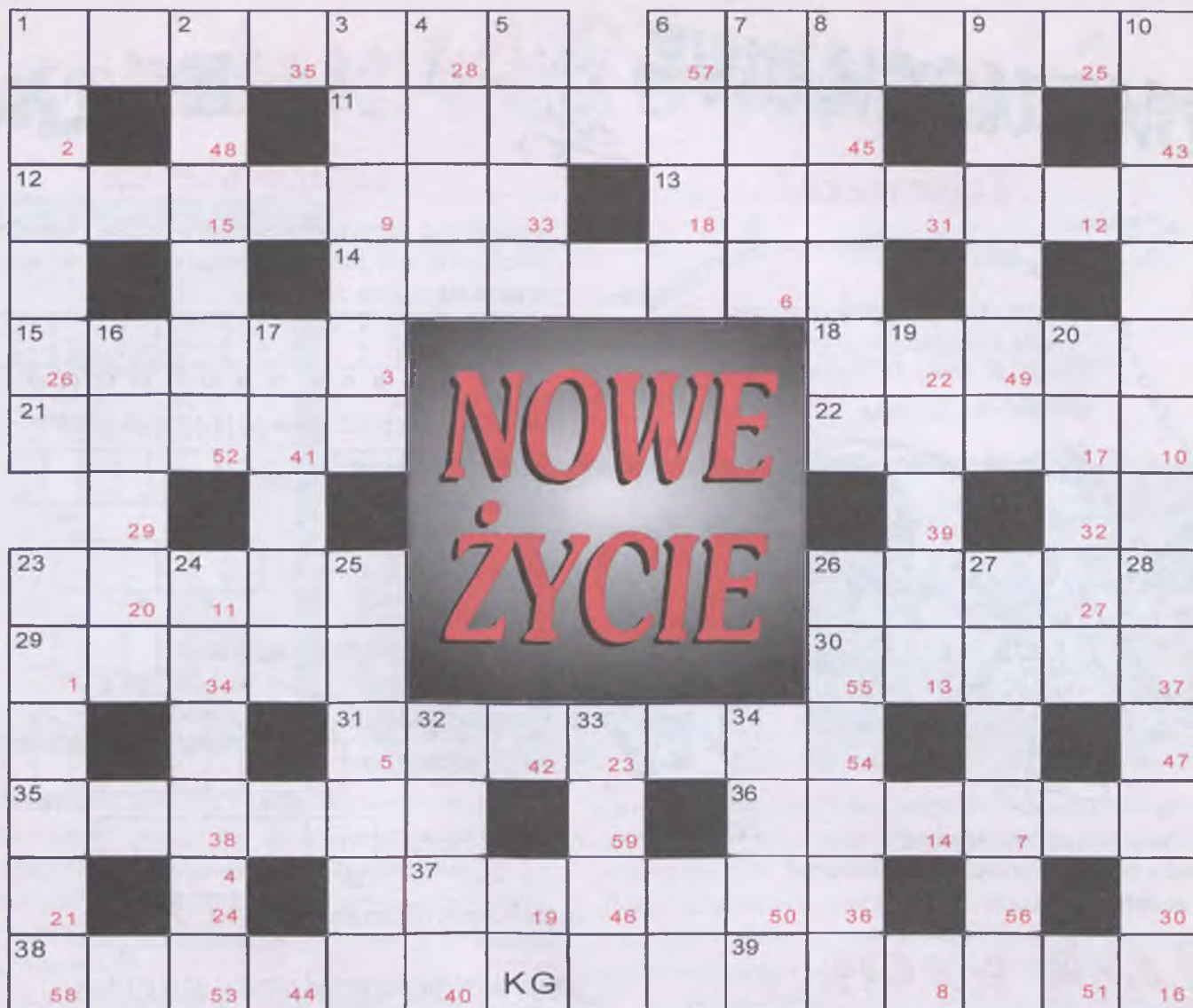
Kochani Przyjaciele Okruszka!

Pozdrawiamy was bardzo serdecznie! Dziękujemy za wasze listy i pozdrowienia z wakacji. Gratulujemy szczęśliwcom, którzy wylosowali nagrody za rozwiązania łamigłówek z n-ru 7-8/2003. Są to: Ania Jaworska (Świdnica), Piotr Lech (Psary), Ola Banaszak (Wrocław), Kasia Calińska (Wrocław).

Nagrody otrzymacie drogą pocztową. Piszcie do nas! Czekamy na wasze listy rysunki, zdjęcia, wiersze, łamigłówki. Otwieramy Kącik dobrego humoru. Prosimy – przysyłajcie dowcipy!

A oto druga część obrazka do kolekcji. Jeśli ją wytniecie i zachowacie, to za dwa miesiące ułożycie cały obrazek. Powodzenia!

Redakcja Okruszka
„Nowe Życie”
ul. Katedralna 13
50-328 Wrocław

POZIOMO: 1) kraj w Afryce Północnej, niegdyś rozwijało się tu bujnie chrześcijaństwo (działał tam m.in. św. Augustyn), w kwietniu 1996 odwiedził go Jan Paweł II, 6) napaść na kogoś, wrogość, 11) rzadkie imię żeńskie, m.in. dwóch świętych z dawnych wieków (15 X, 25 IX), 12) malarz rosyjski, należący do tzw. pieriedwiżników (1861-1900), 13) posuwanie czegoś ciężkiego przed sobą, 14) w literaturze i sztuce: przedstawianie rzeczywistości na podobieństwo snu, 15) niewielkie zagłębienie, 18) miejscowość, z której przybywa wróg Judy (Iz 10), 21) trzecie co do wielkości miasto Japonii, miejsce wystawy światowej w 1970 r., 22) imię córki Silli, siostry Tubal-Kaina (Rdz 4), 23) spiekota, upał, 26) liczba określająca odporność paliwa na spalanie, 29) pisarz i myśliciel angielski, walczył o niepodległość USA (1737-1809), 30) prawy dopływ Sekwany, nad którym toczyła się jedna z najcięższych bitew I wojny światowej, 31) rzadkie imię żeńskie pochodzenia perskiego (żeńska forma silnie pachnącego kwiatu; 24 II), 35) bokser polski, w 1957 zdobył mistrzostwo Europy w wadze muszej, 36) samorzutne przenikanie rozpuszczalnika przez błonę półprzepuszczalną, 37) potrawa z mięsa, 38) imię żeńskie, świętej patronki Brescii (15 II), nosiła je bohaterka opowiadania St. Dygata „Disneyland”, 39) miasto, koło którego przepływał uwięziony św. Paweł w drodze do Rzymu (Dz 27).

PIONOWO: 1) zabytkowe miasto w środk. Hiszpanii, której arcybiskup ma tytuł prymasa tego kraju, 2) wielka masa wojsk, atakująca pozycję wroga lub mordercy ostrzał artyleryjski, 3) część morza, odgradzona np. półwyspem od przestrzeni otwartej, 4) jednostka monetarna Chin (lub hiszpańska forma imienia Jan), 5) ojciec Admina, syn Esroma w rodowodzie Pana Jezusa (Łk 3), 6) najwyższe góry w Europie, 7) noga cieleca, 8) nazwisko kilku polityków Bangladeszu, m.in. pierwszego prezydenta, zamordowanego w wyniku zamachu (1920-75), 9) imię zakonne serafitki s. Szymkowiak (1910-42), beatyfikowanej w ub.r. przez Jana Pawła II, 10) święta księga zoroastryzmu, 16) długi kij z hakiem, bosak, 17) szklany w telewizorze, 19) z nich omleć, 20) stolica monarchii bliskowschodniej, 23) opanowanie, 24) nazwa kilku miejscowości na Dolnym Śląsku, m.in. na płn. od Złotoryi, 25) notariusz, 26) okrasa na ziemniakach, 27) zwierzęta gospodarcze, 28) jednorazowa porcja surowca, wkładana do pieca hutniczego, 32) statek Noego, 33) potocznie: ludzie z marginesu, menele, 34) ostatni przed II wojną światową ambasador Francji w Polsce (1888-1987; jego imię jest czytana wspak formą nazwiska).

Litery z pól oznaczonych liczbami od 1 do 59 utworzą hasło – słowa Pana Jezusa z 14. rozdziału Ewangelii św. Jana, będące rozwiązaniem całego zadania. Należy je przysłać do redakcji do 25 X z dopiskiem na kopercie lub karcie pocztowej: „Krzyżówka 10/2003”. Wśród autorów prawidłowych odpowiedzi rozlosujemy nagrody. Życzymy miłej rozrywki.

Rozwiązanie krzyżówki z nr 7-8/2003 – POZIOMO: Rubenita, maskara, Addan, drobnica, tercjarz, amper, szansa, talion, obroza, sensat, oktawa, aparat, wirus, odmiana, traszka, danie, alopata, klarnet. PIONOWO: Rodos, broda, nanos, taca, Adam, mate, Aner, Zocha, acani, Aszan, ząbek, Ndola, agawa, tusza, linia, osada, opoka, tempo, wiara, praca, rezon, trakt, wada, runo, stek. HASŁO: DOM I BOGACTWO DZIEDZICTWEM PO PRZODKACH, LECZ ŻONA ROZSĄDNA – DAREM OD PANA (Przysł 19,14). Nagrody wylosowali: **Mariusz Chabowski** (Warszawa), **Danuta Harnasz** (Gieraltowice), **Waleria Krupińska** (Suwałki), **Irena Rybakowska** (Wąsosz), **Zygmunt Wojciechowski** (Gniezno). Gratulujemy. Nagrody wysłamy pocztą.

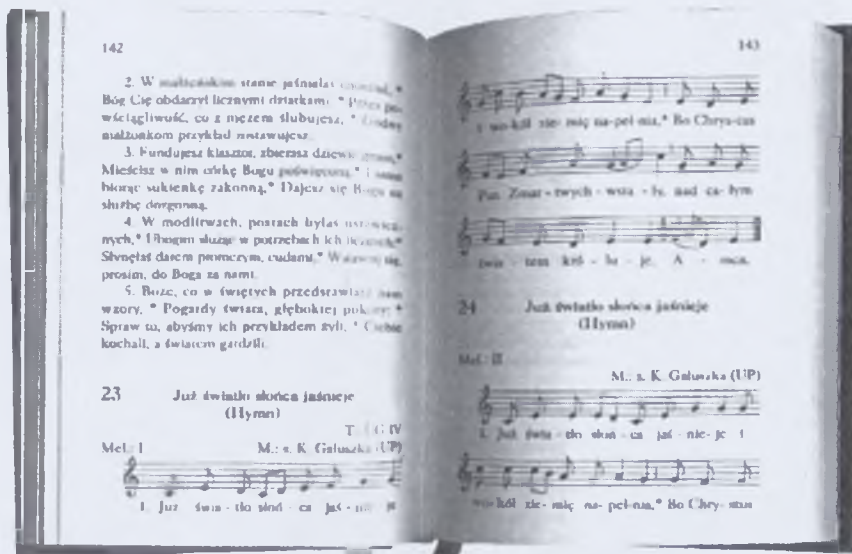
Śpiewnik Jadwiżański

KS. JERZY SIENKIEWICZ SDS

Jestem wdzięczny Salwatorianom, stróżom sanktuarium, za przygotowanie nowej publikacji „Święta Jadwiga Śląska w modlitwach i pieśniach”, która jeszcze bardziej ożywi kult Matki Ziemi Śląskiej – napisał ks. kard. Henryk Gulbinowicz w przedmowie do wydanego śpiewnika-modlitewnika, opracowanego przez ks. dr. Jerzego Sienkiewicza i ks. prof. Antoniego Kiełbasę. Publikację wydało Wydawnictwo TUM Archidiecezji Wrocławskiej.

W ciągu minionych wieków – napisał Metropolita Wrocławski – grób Jadwigi Śląskiej nie był nigdy opuszczony. Przyciągał ludzi różnych nacji i łączył sąsiadujące ze sobą narody. Przykład świętej i wstawiennictwo u Boga przyczyniły się do zachowania wiary katolickiej na Śląsku (...). W miarę dostrzegania potrzeby podtrzymania i rozwijania kultu św. Jadwigi Śląskiej w Polsce i za granicą – na świecie istnieje ponad 300 kościołów pod wezwaniem Patronki Śląska – powstała myśl zebrania tekstów liturgicznych, modlitw i pieśni do św. Jadwigi, i wydania ich w polskiej, niemieckiej i czeskiej wersji językowej, w formie modlitewnika i śpiewnika.

Śpiewnik – modlitewnik, jest adresowany szczególnie do tych współ-

not, które obrały sobie za patronkę św. Jadwigę oraz pielgrzymów, przybywających do Jej grobu. Za podstawę wyboru modlitw, śpiewów i nabożeństw w większości służyły modlitewniki i śpiewniki drukowane o zasięgu regionalnym i ogólnokrajowym. Uwzględnione przekazy religijne stanowiły wystarczające kryterium o kościelnym charakterze repertuaru, jaki został zamieszczony w obecnym zbiorze.

Śpiewnik składa się z trzech zasadniczych części: w języku polskim, w języku niemieckim i w czeskim.

Każda część została podzielona na grupy tematyczne:

1. **MSZA ŚWIĘTA** – zawiera teksty obrzędów Mszy św. oraz śpiewy związane z liturgią mszalną.

Uwzględniony jest również formularz mszalny o św. Jadwidze, pięć wersji czytań biblijnych i sześć wersji modlitwy powszechnej. Zamieszczono części stałe Mszy „Radosnej”, w całości opartej na materiale melodycznym pieśni do św. Jadwigi pt. *Cieszcie się dzisiaj* (w wersji jednogłosowej oraz z towarzyszeniem organowym).

2. **PIEŚNI** – 31 pieśni o św. Jadwidze – 1-, 2-, a nawet 4-głosowych; antyfony o wielkiej wartości literacko-muzycznej z XIII w.

3. **NIESZPORY** – Opracowanie muzyczne powinno ożywić popularną liturgię wspólnot czczących św. Jadwigę.

4. **NABOŻEŃSTWA** – Godzinki o św. Jadwidze, opracowane na podstawie tekstu pochodzącego z XVIII w.; dwie *Drogi Krzyżowe*, *Nowenna* do św. Jadwigi, liczne *Wezwania*, dwie *Litanie* i kilka modlitw.

5. **BRACTWO ŚWIĘTEJ JADWIGI** – ta ostatnia grupa ukazuje dzieje bractwa i statuty, aby zachęcić wiernych do wstępowania w jego szeregi.

Proponowany śpiewnik wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu na muzyczne i tekstowe opracowanie modlitw i śpiewów. Z pewnością przyczyni się do ożywienia nabożeństw liturgicznych, zwłaszcza w tych wspólnotach religijnych, które w sposób szczególny czczą patronkę Śląska, św. Jadwigę.

Śpiewnik-modlitewnik, najobszerniejsze po wojnie wydanie modlitw i pieśni do św. Jadwigi, został wzbogacony kolorowymi ilustracjami z historycznych ksiąg muzycznych, 2 różnych obiektów sakralnych, zwłaszcza z bazyliki trzebnickiej.

NA PAMĚTĚ
1000 LET
BĚŽELŮ BOGALDŮ
OJKI SVĚTĚ
JESOMI PAMĚTI
Z KŘIŽOVKY BOGUM I

RODIL PANEK
JURGEN KŘIŽOVKA KŘIŽOVKA

OPCJAN
NA PRÁVO

